

UNIVERSITETI I ELBASANIT "ALEKSANDËR XHUVANI"
FAKULTETI I SHKENCAVE TË EDUKIMIT

UDHËZUES I PRAKTIKËS PROFESIONALE NË SHKOLLË

Për Ciklin e dytë të studimit
"Mësuesi për Gjuhë Shqipe dhe Letërsi"

Elisabeta Osmanaj
Beatrice Gani
Dhurata Turku
Alma Muharremi

UDHËZUES I PRAKTIKËS PROFESIONALE NË SHKOLLË

**Për Ciklin e dytë të studimit
“Mësuesi për Gjuhë Shqipe dhe Letërsi”**

Korrik, 2023

*UNIVERSITETI I ELBASANIT “ALEKSANDËR XHUVANI”
FAKULTETI I SHKENCAVE TË EDUKIMIT*

Udhëzues i praktikës profesionale në shkollë për ciklin e dytë të studimit
në mësuesi për Gjuhë Shqipe dhe Letërsi

Autorë:

Elisabeta Osmanaj
Beatrice Gani
Dhurata Turku
Alma Muharremi

Bashkëpunëtorë:

Jonida Cungu
Valbona Kalo

Redaktor shkencor:

Ardjan Turku

Udhëzuesi u hartua nga FSHE dhe u financua nga AKKSHI, në kuadër të
Programit Kombëtar të Kërkim-Zhvillimit 2022-2023

Të gjitha të drejtat të rezervuara.

Ndalohet kopjimi, fotokopjimi, shumëfishimi i materialit, apo pjesëve të
veçanta të tij në çfarëdo lloj forme, pa lejen e autorëve.

Tel: ++3555425259

E-mail: uniel.edu.al, info@uniel.edu.al

Tabela e përmbajtjes

Shkurtime.....	7
Parathënie.....	8
Hyrje	9
Pohime për të kuptuarit e udhëzuesit	10

PJESA I.

SISTEMI I MENTORIMIT	15
1.1 Sistemi i mentorimit, institucionet dhe aktorët.....	15
1.2 Mentori, roli dhe përgjegjësitë	15
1.3 Koordinator i universitetit, roli dhe përgjegjësitë	17
1.4 Mbikëqyrësi universitar, roli dhe përgjegjësitë.....	17
1.5 Pedagogët e lëndëve të programit universitar të studimit.....	18
1.6 Studenti kandidat për mësues, të drejtat dhe përgjegjësitë	19

PJESA II.

KUPTIMI MBI FAZAT DHE AKTIVITETET, KORNIZËN E KOMPE- TENCAVE DHE VLERËSIMI I STUDENTIT.....	23
2.1 Fazat.....	23
2.2 Aktivitetet.....	24
2.3 Korniza e aftësive dhe kompetencave.....	26
2.4 Vlerësimi.....	27
2.5 Kujtesë për koordinatorin, mbikëqyrësin universitar, mentorin dhe stu- dentin kandidat për mësues.....	30

PJESA III.

Faza e parë e praktikës profesionale	35
3.1 Programi i studimit i ciklit të dytë në Mësuesi për Gjuhë Shqipe-Letërsi.....	35
3.2 Informacion mbi vendin e PP në programin e studimit për fazën e parë...36	
3.3 Aktivitetet e fazës së parë	37
3.3.1 Aktivitetet e grupit të parë (A1,2,3,4,5): Parapërgatitja dhe njohja..37	

3.3.2 Aktivitetet e grupit të dytë (A6,7,8,9): Vëzhgimi dhe mbajtja e shënimeve	38
3.3.3 Aktivitetet e grupit të tretë (A10,11,12,13): Vëzhgimi dhe mbajtja e shënimeve	39
3.3.4 Aktivitetet e grupit të katërt (A14,15,16): Përfshirje e studentit në rolin e mësuesit	41
3.3.5 Aktivitetet e grupit të pestë (A19,20): Përfshirje e studentit në jetën profesionale të stafit pedagogjik	42
3.3.6 Aktivitetet e grupit të gjashtë (A21,22): Lidhja mes programeve lëndore dhe aktivitetëve në fakultet me PP	42
3.3.7 Aktivitetet e grupit të shtatë (A23,24,25,26): Aktivitete që realizohen në sfondin e aktivitetëve të tjera	43
3.4 Korniza e aftësive dhe kompetencave – faza e parë	44
3.4.1 Grupi i parë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:	44
3.4.2 Grupi i dytë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:	45
3.4.3 Grupi i tretë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:	46
3.4.4 Grupi i katërt - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:	47
3.4.5 Grupi i pestë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:	49
3.4.6 Grupi i gjashtë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:	50
3.4.7 Grupi i shtatë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:	51
3.5 Format i Vlerësimit - Faza 1	53

PJESA IV

Faza e dytë e praktikës profesionale	57
4.1 Informacion mbi vendin e PP më programin e studimit për fazën e dytë... 57	
4.2 Aktivitetet e fazës së dytë	58

4.2.1 Aktivitetet e grupit të parë (A1,2,3,4,5): Parapërgatitja dhe njohja...	58
4.2.2 Aktivitetet e grupit të dytë (A6,7,8,9): Vëzhgimi dhe mbajtja e shënimeve.....	59
4.2.3 Aktivitetet e grupit të tretë (A10,11,12,13): Vëzhgimi dhe mbajtja e shënimeve	60
4.2.4 Aktivitetet e grupit të katërt (A14,15,16): Përfshirje e studentit në rolin e mësuesit	61
4.2.5 Aktivitetet e grupit të pestë (A19,20): Përfshirje e studentit në jetën profesionale të këshillit të shkollës	62
4.2.6 Aktivitetet e grupit të gjashtë (A21,22): Lidhja mes programeve lëndore dhe aktiviteteve në fakultet me PP.....	62
4.2.7 Aktivitetet e grupit të shtatë (A23,24,25,26): Aktivitete që realizohen në sfondin e aktiviteteve të tjera	63
4.3 Korniza e aftësive dhe kompetencave – faza e dytë	64
4.3.1 Grupi i parë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar	64
4.3.2 Grupi i dytë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:.....	65
4.3.3 Grupi i tretë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:.....	66
4.3.4 Grupi i katërt - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:	67
4.3.5 Grupi i pestë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:.....	69
4.3.6 Grupi i gjashtë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:	70
4.3.7 Grupi i shtatë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:	71
4.4 Format i Vlerësimit - Faza 2	72

PJESA V

FAZA E TRETË E PRAKTIKËS PROFESIONALE.....	75
5.1 Informacion mbi vendin e PP më programin e studimit për fazën e tretë ..	75

5.2 Aktivitetet e fazës së tretë	76
5.2.1 Aktivitetet e grupit të parë (A1,2,3,4,5) : Parapërgatitja dhe njohja ..	76
5.2.2 Aktivitetet e grupit të dytë (A6,7,8,9): Vëzhgimi dhe mbajtja e shënimeve.....	76
5.2.3 Aktivitetet e grupit të tretë (A10,11,12,13): Vëzhgimi dhe mbajtja e shënimeve	77
5.2.4 Aktivitetet e grupit të katërt (A14,15,16): Përfshirje e studentit në rolin e mësuesit.....	78
5.2.5 Aktivitetet e grupit të pestë (A19,20): Përfshirje e studentit në jetën profesionale të këshillit të mësuesve.....	79
5.2.6 Aktivitetet e grupit të gjashtë (A21,22): Lidhja mes programeve lëndore dhe aktiviteteteve në fakultet me PP	79
5.2.7.. Aktivitetet e grupit të shtatë (A23,24,25,26): Aktivitete që realizohen në sfondin e aktiviteteteve të tjera	79
5.3 Korniza e aftësive dhe kompetencave – faza e tretë	81
5.3.1 Kompetenca 1: ËSHTË I PËRGATITUR NGA ANA SHKENCORE ...	81
5.3.2 Kompetenca 2: NJEH DOKUMENTACIONIN ZYRTAR DHE E PLOTËSON NËPËRPUTHJE ME RREGULLAT ZYRTARE.....	82
5.3.3. Kompetenca 3: ZHVILLON MËSIMDHËNIE SIPAS PRAKTIKAVE TË SUKSESSHME BASHKËKOHORE	82
5.3.4 Kompetenca 4: PËRKUJDESET PËR SUKSESIN E ÇDO NXËNËSI.	84
5.3.5 Kompetenca 5: VLERËSON SISTEMATIKISHT NXËNËSIT ME NJË LARMI MËNYRASH VLERËSIMI	85
5.3.6. Kompetenca 6: RESPEKTON NORMAT E ETIKËS DHE SJELLJES NË INSTITUCIONIN ARSIMOR.....	86
5.3.7 Kompetenca 7: ËSHTË AKTIV DHE PRODUKTIV NË BASHKËPUNIMIN ME KOLEGËT.....	87
5.4 Format i Vlerësimit - Faza 3	88
LITERATURA.....	89

Shkurtime

A	Aktivitet
A-K-V	Aktivitete – Kompetenca - Vlerësim
APU	Arsimi Parauniversitar
ASCAP	Agjencia e Sigurimit të Cilësisë në Arsimin Parauniversitar
B	Bllok
DPAP	Drejtoria e Përgjithshme e Arsimit Parauniversitar
DRAP	Drejtoria Rajonale e Arsimit Parauniversitar
F	Fazë
F1S1	Faza e parë, Semestri i parë etj.
F1-G3-A11	Faza e parë, Grupi i tretë, Aktiviteti i njëmbëdhjetë etj.
Fa	Fakulteti
FSHE	Fakulteti i Shkencave të Edukimit
G	Grupi
IAL	Institucioni i Arsimit të Lartë / Universiteti
IAP	Institucionet e Arsimit Parauniversitar
IAPP	Institucioni Arsimor i Praktikave Profesionale
IZHA	Instituti për Zhvillimin e Arsimit
K.3.2	Kompetenca 3 treguesi 2 etj.
Ko	Koordinatori universitar
M	Mentori
MAS	Ministria e Arsimit dhe Sporteve
MU	Mbikëqyrësi universitar
PPBS4	Praktika Profesionale Bllok e Semestrit të Katërt
Pe	Pedagogu
PL	Pedagogu i Lëndës
PP	Praktika Profesionale
S1/S2	Semestri i parë / Semestri i dytë etj.
S	Seriale
St	Studenti
TIK	Teknologjia e Informacionit dhe Komunikimit
ZVAP	Zyra Vendore Arsimit Parauniversitar

PARATHËNIE

Udhëzuesi për organizimin dhe zhvillimin e praktikave profesionale (PP) në përgatitjen e mësuesve të rinj në FSHE, është hartuar në kuadër të projektit “Vlerësimi i praktikave profesionale përmes kornizës së kompetencave për studentët kandidatë për mësues”, të financuar nga AKKSHI në Programin Kombëtar të Kërkim-Zhvillimit 2022-2023, mbështetur në eksperiencat dhe traditën tonë, por edhe në punën hulumtuese mbi praktikën e mësimitdhënies, në përputhje me zhvillimet e fundit në arsim dhe nevojat e nxënësve të shekullit XXI.

Risitë e udhëzuesit kanë të bëjnë me

- standardizimin e përfshirjes së studentit në PP për programet e studimit në FSHE;
- ndarjen e PP në faza dhe vendosjen e “gurëve kilometrikë” përgjatë rrugëtimit të formësimit profesional;
- strukturimi i veprimtarisë (aktiviteteve) ku do të përfshihet studenti në çdo fazë;
- formulimi i sjelljeve profesionale të shprehura në fund të çdo faze (korniza e aftësive, shprehjeve, bindjeve a qëndrimeve, kompetencave),
- mënyra e vlerësimit mbi bazën e kornizës së kompetencave

Këto risi janë rezultat i punës hulumtuese dhe rekomandimet mbi domosdoshmërinë e një kornize koherente e kompetencave të mësuesve fillestarë, e cila mundëson orientimin dhe përafrimin e kurrikulave të përgatitjes së mësuesve dhe mbështet fort zhvillimin e mësuesve përgjatë karrierës. Përmes kornizave të tilla të kompetencave, politikat mund të krijojnë një kuptim, zotërim dhe gjuhë të përbashkët mes grupeve të interesit dhe fazave të ndryshme përgjatë karrierës së mësuesit (MASH, 2016).

Ky udhëzues i praktikave profesionale në kuadër të programit të studimit në fushën e mësuesisë për Gjuhë Shqipe dhe Letërsi do i shërbejë përmirësimit të përgatitjes më të mirë profesionale të studentëve mësues dhe një përjasjeje më të pëlqyeshme me praktikën profesionale për profesionin e rregulluar të mësuesit pas diplomimit (stazhin).

HYRJE

Përgatitja e mësuesve në Universitetin e Elbasanit vjen nga një traditë mbi 110 vjeçare, me rrënjët në Normalen e Elbasanit. Në historinë e saj numërohen me dhjetëra mijëra mësues të arsimit fillor, të arsimit parashkollor, të AMU dhe AML. Normalja u ngrit dhe vazhdoi të funksionojë me staf dhe specialistë të fushës së arsimit, shkolluar në vendet perëndimore si Zvicra, Austria etj. që sollën eksperiencat, modelet dhe literaturën bashkëkohore. Përgjatë ekzistencës së saj u përgatitën qindra plane e programe mësimore e lëndore për përgatitjen e mësuesve të rinj. Në vitet 1970-të, me bërthamë këtë shkollë, u ngrit Instituti i Lartë Pedagogjik (ILP) i Elbasanit, i cili përgatiti mësues në fusha të ndryshme lëndore për AMU, mësues për arsimin fillor dhe më vonë edhe për arsimin parashkollor.

Në vitin 1991, ILP fitoi statusin universitar, i cili shënoi hopin cilësor të statusit universitar të përgatitjes së mësuesve të rinj. Kjo u bashkëshoqërua me ndryshime të rëndësishme në programet e studimit. Pas vitit 2000, me aderimin në Kartën e Bolonjës, në tërësinë e tyre, programet e studimit për përgatitjen e mësuesve për AMU dhe AML u rishikuan duke u ndërtuar me dy cikle, përkatësisht cikli i parë Bachelor dhe cikli i dytë Master.

FSHE në vazhdimësi ka ripunuar programet e studimit, duke synuar përmirësimin e përgatitjes së mësuesve, për të qenë në nivelin e traditës dhe për të qenë konkurrues në tregun e punës. Praktika profesionale është vlerësuar si një nga përbërësit e rëndësishëm të planit mësimor në kuadër të programit të studimit. Ajo është e konceptuar e lidhur ngushtë me programet lëndore të studimit dhe me synimin që modeli ynë i përgatitjes së mësuesve të rinj të përmbushë sa më shumë që të jetë e mundur problematikën e shkëputjes së teorisë nga praktika.

Gjithashtu synohet që, përmes këtij sistemi dhe përmirësimi, të vihet theksi në kompetenca që tashmë janë konfiguruar si kompetenca të mësuesit të shekullit të 21-të: mësuesi si hulumtues në edukim, mësuesi si reflektues në praktikë dhe mësuesi si përdorues efikas i TIK.

Pohime për të kuptuarit e udhëzuesit

Për të lehtësuar të kuptuarit e këtij udhëzuesi, më poshtë jepen disa pohime që kanë të bëjnë me frymën dhe vlerat që FSHE mbart dhe promovon, mbështetjen në kuadrin ligjor, strukturën dhe aspektin e përmbajtjes së tij.

Pohimi 1:

Udhëzuesi mbështetet në disa vlera bazë që Fakulteti i Shkencave të

Edukimit, mbështetur në traditën e Normales së Elbasanit dhe më tej, synon ti mishërojë tek studentët e tij:

- Të konsideruarit e profesionit të mësuesit si privilegj që shoqëria ta beson.
- Të konsideruarit e mësuesit si mishërim i modelit më pozitiv profesional e qytetar.
- Të konsideruarit e mësuesit si promovues i barazisë, guximit dhe drejtësisë shoqërore.
- Të konsideruarit e mësuesit si model i etikës së sjelljes në çdo mjedis e rrethanë.
- Të konsideruarit e mësuesit si qenie humane që ndërton marrëdhënie të forta me nxënësit, prindërit dhe komunitetin, mbështetur në besimin, respektin reciprok dhe pranimin e përgjegjësiave.

Pohimi 2:

Udhëzuesi ecën në të njëjtën linjë me kuadrin ligjor kombëtar, përfshirë aktet normative, Statutin e Universitetit të Elbasanit “Aleksandër Xhuvani” dhe Rregulloren e Fakultetit të Shkencave të Edukimit.

Pohimi 3:

Udhëzuesi ka si udhërrëfyes Standardet Profesionale të Formimit të Përgjithshëm dhe të Formimit Lëndor të Mësuesit në Sistemin Arsimit Parauniversitar; Standardet profesionale të formimit të mësuesit të arsimit fillor; dokumentin e MAS mbi kompetencat e mësuesve të rinj në përfundim të stazhit, shtojca nr. 3. Përtej këtyre, ai mbështetet plotësisht me programet e studimit të përgatitjes së mësuesve në FSHE, me programet lëndore të tyre në çdo aspekt, sidomos në atë të formimit profesional.

Pohimi 4:

Udhëzuesi i praktikave profesionale operon mbi bazën e tri fazave të dakortësuara të zhvillimit të aftësive, bindjeve, qëndrimeve, vlerave a kompetencave profesionale të studentëve drejt diplomimit në ciklin e parë dhe të dytë të studimeve në fushën e përgatitjes së mësuesve të rinj.

Pohimi 5:

Në përputhje me tre fazat, janë përcaktuar grupet e aktiviteteve që synojnë formimin e aftësive dhe kompetencave në nivelin e përcaktuar të formulimeve përkatëse të “sjelljes profesionale” të shprehur për çdo fazë. Përfshirja në “aktivitete” ndërtohet sipas një përshkallëzimi drejt vendosjes së studentit nga vëzhgues, ndihmës i mësuesit, drejt rolit të mësuesit të klasës.

Pohimi 6:

Formulimet e sjelljeve profesionale, të grupuara për çdo fazë, konturojnë nivele të caktuara të elementëve përbërës të kompetencave (njohuri, aftësi, bindje, qëndrime, kompetenca) sipas një përshkallëzimi që mundëson rritjen hap pas hapi të profilin profesional të studentit kandidat për mësues. Në harmoni me synimet e programeve të studimit dhe atyre lëndore, udhëzuesi formulon sjelljet e shpresuara profesionale apo pritshmëritë nga studentët.

Pohimi 7:

Studentët kandidat për mësues zhvillojnë njohuritë, aftësitë, bindjet, qëndrimet dhe demonstrojnë vlerat përmes tre fazave sipas një procesi jo linear. Kjo buron nga fakti se studentët me kapacitete dhe individualitete të ndryshme, ndodhen në kontekste të shumëllojshme shkollore ku formësimi individual profesional varet shumë nga kombinimet e këtyre faktorëve.

Pohimi 8:

Për secilën fazë, formulimet e sjelljes profesionale si synime të arritjeve nga aktivitetet ku përfshihet studenti, grupohen dhe sintetizohen në kompetenca. Këto formulime të sintetizuara në nivelin e arritjes profesionale maksimale të shprehur nga studenti për fazën përkatëse (niveli i kompetencës) përfaqësojnë njëkohësisht edhe standardin e kompetencave të parashikuara nga programi i studimit deri në atë moment. Në respekt të zhvillimit profesional jolinear të studentëve, si edhe të lehtësimit të vlerësimit të tyre mbi bazën e kompetencave, udhëzuesi përmban edhe formulimet e ndërmjetme që i korrespondojnë vlerësimeve dobët, mjaftueshëm, mirë dhe shumë mirë.

Pohimi 9:

Kuadri i kompetencave që përshkallëzohet në këtë udhëzues udhëheq formimin profesional të studentëve kandidatë për mësues, ndërkohë që ato janë përfshirë në programin e mësimdhënies dhe të të nxënit, mbështetur në kornizën kurrikulare (MAS, 2014)

Pjesa I

SISTEMI I MENTORIMIT

1.1 Sistemi i mentorimit, institucionet dhe aktorët

Universiteti i Elbasanit, në vazhden e traditës së shkollës Normale, ka ruajtur dhe forcuar marrëdhëniet me IAP, shprehur qartë sidomos në zhvillimin e PP. Aktualisht, FSHE dhe shkollat, mbështetur në dëshirën e mirë reciproke për partneritet, me dakordësinë e autoriteteve qendrore dhe zyrove vendore arsimore, bashkëpunojnë për një mbarëvajtje sa më efektive të praktikës profesionale, duke i mundësuar studentëve të programeve të studimit të mësuesisë lidhje më të mirë të teorisë me praktikën. Rregullorja e miratuar nga MAS, e përcjellë përmes Urdhrit Nr. 100, datë 25.02.2022 “Për Miratimin e Rregullores për Organizimin dhe Zhvillimin e Praktikave Profesionale për Profesionin e Rregulluar të Mësuesit”, edhe pse është adresuar për “stazhin” pas diplomimit, shërben si bazë për rregullimin e këtij bashkëpunimi.

Modeli i bashkëpunimit mbështetet në atë që në dekada është quajtur “Sistemi i mentorimit”. Institucionet partnere të përfshira në këtë bashkëpunim janë:

- DPAP - Drejtoria e Përgjithshme e Arsimit Parauniversitar;
- DRAP - Drejtoritë Rajonale të Arsimit Parauniversitar, sipas juridiksionit;
- ZVAP - Zyrat Vendore të Arsimit Parauniversitar, sipas juridiksionit;
- IAPP - Institucionet Arsimore të Praktikës Profesionale (shkollat partnere);
- IAL – Institucionet e Arsimit të Lartë (Universiteti i Elbasanit);
- FSHE – Fakulteti i Shkencave të Edukimit, Universiteti i Elbasanit.

Aktorët kryesorë që realizojnë bashkëpunimin, organizimin dhe realizimin me sukses të praktikës, janë:

- M – Mentori;
- MU – Mbikëqyrësi universitar;
- S – Studenti kandidat për mësues;
- KU – Koordinator (koordinatori universitar i bashkëpunimit);
- PL – Pedagogu i Lëndës.
-

1.2 Mentori, roli dhe përgjegjësitë

Roli dhe përgjegjësitë e mentorit përcaktohen në rregulloren zyrtare për praktikat profesionale¹.

1 MAS: “Rregullore për Organizimin dhe Zhvillimin e Praktikave Profesionale për Profesionin e Rregulluar të Mësuesit”, nenet 10, 11, Tiranë, 25.02.2022.

Roli i mentorit:

Mentori ndihmon studentin kandidat për mësues të kryejë me sukses praktikën profesionale nëpërmjet:

- a. zhvillimit të aftësive dhe shprehive përmes vëzhgimeve, këshillimeve, rekomandimeve, komenteve dhe veprimtarive të ndryshme;
- b. krijimit të mundësive për zbatim të metodave bashkëkohore dhe interaktive në mësimdhënie;
- c. përdorimit të mjeteve të ndryshme zhvillimore si: detyra, pjesëmarrje në grupe pune, trajnime afatshkurtra, këshillime karriere personale etj.;
- d. mbikëqyrjes së vazhdueshme të performancës së studentit kandidat për mësues sipas instrumenteve të përcaktuara;
- e. sigurimit të informacionit të nevojshëm për sistemin arsimor shqiptar, duke i rekomanduar atij literaturë bashkëkohore;
- f. motivimit të studentit kandidat për mësues për të synuar nivele të larta të performancës.

Përgjegjësitë e mentorit:

- a. për ecurinë e praktikës profesionale të praktikantit dhe për vlerësimin e tij në fund të saj;
- b. të njohë praktikantin me këtë Rregullore dhe me formatin e vlerësimit të praktikantit nga mentori;
- c. të hartojë, në bashkëpunim me praktikantin, planin mujor të orëve të vëzhgimit nga praktikanti dhe orët e planifikuara si mësues ndihmës (klasat dhe datat);
- ç. të zhvillojë seanca bashkëbisedimi dhe këshillimi me praktikantin;
- d. të hartojë planin ditor të mentorit ku përshkruan veprimtarinë e tij si mentor në orët e vëzhgimit dhe të shënojë konstatimet dhe këshillat kryesore për seancat këshilluese me praktikantin;
- e. të plotësojë vlerësimin e praktikantit për çdo orë vëzhgimi të planifikuar (sipas shtojcës nr. 2, “Formati i vëzhgimit”, bashkëlidhur kësaj rregulloreje);
- f. të ndihmojë praktikantin për përgatitjen e portofolit që duhet të dorëzojë në përfundim të praktikës;
- g. të përgatisë raportin e vlerësimit, në përfundim të veprimtarisë së praktikantit (sipas shtojcës nr. 3, “Vlerësimi i praktikantit”, bashkëlidhur kësaj rregulloreje).

Studentët kandidatë për mësues janë nën detyrimin e programit përkatës të studimit në universitet. Në këto kushte, disa nga pikat e mësipërme mbi rolin dhe përgjegjësitë e mentorit, pa e përjashtuar këtë të fundit, do të bashkëndahen me mbikëqyrësin universitar.

1.3 Koordinator i universitetit, roli dhe përgjegjësitë

- organizon praktikën profesionale, duke bashkëpunuar me rrjetin e institucioneve pritëse dhe hartuar grafikun e shpërndarjes së studentëve praktikantë
- bashkëpunon ngushtësisht me mësuesit mentorë, drejtoritë përkatëse, DRAP, studentët praktikantë etj. për një koordinim sa më të mirë.
- siguron informacionin dhe dokumentacionin e nevojshëm për studentët praktikantë, mësuesit mentorë dhe drejtoritë e institucioneve pritëse
- identifikon nevojat për zhvillim profesional të mësuesve mentorë në lidhje me praktikat
- bashkëpunon, merr pjesë në hartimin dhe organizimin e trajnimeve për mësuesit mentorë
- identifikon nevojat për ndryshim të praktikës profesionale dhe inicion këto ndryshime
- organizon vlerësimin përfundimtar në bashkëpunim me mësuesin mentor, drejtorinë e shkollës dhe mbikëqyrësin universitar
- mban kontakte të vazhdueshme me departamentet e universitetit
- relaton në fakultet për ecurinë e praktikës profesionale
- mban dhe krijon arshivën për dosjet e praktikave profesionale sipas rregullave për dokumentacionin

1.4 Mbikëqyrësi universitar, roli dhe përgjegjësitë

- studion dokumentacionin e praktikës profesionale dhe e njeh në detaje atë
- organizon dhe promovon praktikën profesionale të studentëve praktikantë
- vëzhgon dhe udhëzon për mbarëvajtje sa më të mirë të praktikës profesionale
- merr pjesë në diskutime për përmirësimin e praktikës profesionale
- njeh problematikat e mësimdhënies dhe të nxënit, si dhe zhvillimet aktuale në arsim

- mbështet veçanërisht lidhjen midis programit të studimit në auditore dhe zbatimit të njohurive të marra në praktikën profesionale me qëllim formësimin e aftësive dhe kompetencave
- siguron shoqërim individual të studentit praktikant, duke mbajtur shënime në dosjen e praktikës, si dhe në formë elektronike
- gjatë ndihmës për studentin praktikant bashkëpunon me mësuesin mentor
- organizon diskutime me studentët praktikantë pas orëve të mësimit
- plotëson dokumentacionin përkatës për studentin praktikant
- merr pjesë në vlerësim së bashku me mësuesin mentor, grumbullon dokumentacionin e praktikës profesionale dhe ia kalon koordinatorit
- evidenton nevojat, merr pjesë në planifikimin dhe në kualifikimet për mësuesit mentorë

Pra, mbikëqyrësi universitar ka një rol të rëndësishëm në praktikën profesionale si:

- person burimor
- këshillues
- përkrahës i gjithanshëm moral
- lehtësues
- harmonizues i programit dhe aktiviteteve në fakultet me praktikën profesionale
- interpretues i reagimeve dhe reflektimeve
- vlerësues

1.5 Pedagogët e lëndëve të programit universitar të studimit

Pedagogët e lëndëve të ndryshme, parashikuar në planin mësimor, nuk janë pjesë e drejtpërdrejtë e sistemit të praktikës profesionale, por indirekt ata luajnë një rol shumë të rëndësishëm në forcimin e lidhjes së njohurive që trajtohen në auditore me PP, nëpërmjet detyrave me natyrë kërkimore dhe zbatimin në praktikë të gjetjeve.

Për këtë, në udhëzues përfshihen shkurtazi elementë që i kujtojnë të gjithë aktorëve (studentëve, mentorëve, mbikëqyrësve universitarë, pedagogëve etj.) detyrimet për një lidhje sa më të ngushtë të njohurive teorike dhe lëndëve mësimore që zhvillohen paralelisht apo alternohen me praktikën profesionale.

Pedagogët e lëndëve kanë përgjegjësi:

- të njohin strukturën e praktikës profesionale dhe fazat e saj;
- të njohin kërkesat e secilës fazë për formësimin e aftësive, bindjeve,

- kompetencave etj. nga studenti ;
- të bëjnë lidhjen midis përmbajtjes lëndore të lëndës që zhvillojnë dhe kërkesave të PP që zhvillohet paralelisht apo që studenti has;
- të orientojnë detyrat e kursit drejt kërkimit apo hulumtimit për situata të mësimdhënies dhe të të nxënit në klasë dhe reflektimit me qëllim sjelljen e ndryshimit;
- të vendosin komunikim të përhershëm me mbikëqyrësin universitar dhe mentorin, me qëllim përmirësimin e PP;
- të bashkëpunojnë për forcimin e marrëdhënieve IAL–IAP në aspektin e shkëmbimit të eksperiencave për të rejtat në fushën e edukimit dhe nevojat për trajnime.

1.6 Studenti kandidat për mësues, të drejtat dhe përgjegjësitë

Studenti është në qendër të të gjithë procesit të PP. Studenti kandidat për mësues ka detyrimin që:

- të njohë në detaje kërkesat e PP në aspektin organizativ dhe përmbajtësor përmes këtij udhëzuesi dhe bashkëpunimit të ngushtë me aktorët e tjerë (mentorë, mbikëqyrës universitarë, koordinatori i universitetit, pedagogë të lëndëve);
- diskuton situatën e tij profesionale me mësuesin mentor dhe mbikëqyrësin universitar;
- është i gatshëm për të shkëmbyer përvoja me persona të tjerë të përfshirë në këtë program;
- vlerëson këshillën e mësuesit mentor dhe e përdor atë për përmirësimin e praktikës profesionale.

Karakteristikat:

- Të jetë i interesuar për nxënie dhe zhvillim profesional;
- Të jetë në gjendje të marrë përgjegjësi profesionale dhe të përfitojë nga mbështetja dhe njohuritë e ofruara nga mentorin;
- të jetë në gjendje të shprehë nevojat dhe pyetjet e tij lidhur me profesionin mësimdhënies;
- të jetë i hapur me komentet dhe udhëzimet e mentorit apo ekipit mentor;
- Të perceptojë mentorimin si një marrëdhënie e rëndësishme ndihmëse për progres në profesionin e mësimdhënies.

Rregulla

Studenti kandidat për mësues duhet:

- të marrë pjesë në seanca të detyrueshme të programit para se të kryejë

këtë praktikë;

- të respektojë orarin dhe rregullat e shkollës si dhe të përmbushë të njëjtat detyrime si edhe mësuesi mentor;
- të jetë i pranishëm përgjatë gjithë praktikës profesionale
- të realizojë numrin e ditëve të parashikuara në kalendar; në rast mungese ai lajmëron mësuesin mentor dhe pedagogun përgjegjës. Ai mund të plotësojë ditët e humbura në fund të praktikës ose gjatë saj, sipas grafikut të përcaktuar nga mbikëqyrësi universitar në dakordësi me mentorin;
- të hartojë dhe të paraqesë brenda afateve të caktuara mendimet dhe diskutimet e tij, broshurën e praktikës dhe raportin sintezë, si dhe dorëzon një përmbledhje me shkrim;
- nëse është e mundur, të kryejë praktikën profesionale në mënyrë të vazhdueshme tek të njëjtët nxënës, sipas fazës të zhvillimit të praktikës profesionale.

Pjesa II

KUPTIMI MBI FAZAT DHE AKTIVITETET, KORNIZËN E KOMPETENCAVE DHE VLERËSIMI I STUDENTIT

2.1 Fazat

Siç e kemi përmendur në pohimin 4, PP në FSHE është konceptuar në tri faza. Secilës fazë i korrespondon një set i caktuar aftësish, bindjesh, qëndrimesh, vlerash dhe kompetencash profesionale që studenti duhet të përvetësojë. Duke kaluar përmes këtyre fazave të PP në FSHE, ai krijon dhe formëson profilin e tij profesional për të qenë sa më i përgatitur për përfshirjen në PP gjatë stazhit, pas diplomimit.

Pra, “me fazë, kuptueshëm, kemi parasysh pjesën e udhëtimit të studentit përgjatë praktikës profesionale, në fund të së cilës shpresohet, që mbi bazën e objektivave të paracaktuara, të arrihet një nivel i caktuar, i dallueshëm, i formimit profesional”². Studenti, deri në diplomim, do të kalojë përmes tri të tillave.

Fazat nuk përfaqësojnë thjesht ndarje kohore. Ato dallojnë nga njëra-tjetra nga shkalla e përfshirjes së studentit në jetën profesionale të shkollës, deri në rolin e plotë si mësues i klasës apo lëndës dhe përfundimi i secilës prej tyre mbart pritshmërinë e formësimit të një kapaciteti të caktuar aftësish, shkathtësish, bindjesh dhe kompetencash. Prandaj dhe objekt i hulumtimit ishte gjetja e termave karakterizuese për secilën fazë në raport me angazhimin e studentit kandidat për mësues dhe pritshmërisë ndaj tij.

Periodha e formimit fillestar të mësuesve të rinj, në dokumentet e Komisionit Evropian, përcaktohet me fokusin “duke u bërë mësues”³. Duke ruajtur disi të njëjtën linjë terminologjike, për të karakterizuar fokusin e aktiviteteve ne do të përdorim qasjen:

- Faza 1: Njohje-vëzhgim
- Faza 2: Alternim rolesh me mësuesin
- Faza 3: Në rolin e mësuesit

Në vijim, janë dizenuar setet e aktiviteteve apo detyrave ku do të përfshihet studenti kandidat për mësues, me qëllim pasurimin e njohurive profesionale dhe zhvillimin e aftësive gjithnjë e më komplekse drejt automatizimit të sjelljeve profesionale, në përshkallëzim dhe përputhje me emërtimin e fazave. Aftësitë, shprehjet, bindjet, kompetencat duhet të shfaqen në nivelin e shpresuar për të cilin është skicuar harta e aktiviteteve, i cili duhet të

2 Turku A.: “Formësimi i kompetencave të mësuesve të rinj përmes praktikave profesionale”, ShB “Rama Graf”, Elbasan 2021, f. 102.

3 Komisioni Evropian: “Shaping career-long perspectives on teaching. A guide on policies to improve Initial Teacher Education”, 2015, f. 17.

dokumentohet me formulime vlerësuese të sjelljes profesionale në përfundim të fazave të praktikës. Këto formulime të sjelljeve profesionale njëherazi duhet të shprehin bagazhin e aftësive, kompetencave, qëndrimeve të caktuara dhe të pritshme për studentët, në momentin që përfundojnë fazën e praktikës, programin e studimit apo diplomohen. Me këtë nivel profesional studentët kalojnë në fazën pasuese të praktikës në IAL deri në periudhën e stazhit. Në stazh, siç e kemi analizuar, ka një tjetër kornizë kompetencash, përcaktuar nga MAS në dokumentet bashkëngjitur urdhrit Nr. 100⁴.

2.2 Aktivitetet

Praktika profesionale, duke përfshirë kohën e qëndrimit në shkollë dhe përgatitjen jashtë saj, është detyrë që kërkon angazhim shumë të madh nga ana e studentëve kandidatë për mësues, pavarësisht nëse është dita e parë apo e fundit e saj. Programi i PP është hartuar për të filluar nga gjërat më të thjeshta drejt atyre më komplekse, nga formimi dhe konsolidimi i aftësive drejt integritimit dhe shndërrimit të tyre në kompetenca, nga fitimi dhe konsolidimi i njohurive drejt formimit të bindjeve dhe shkathtësisimit për t'i aplikuar në praktikë. Udhëzuesi e realizon këtë përmes “aktiviteteve”, në të cilat përfshihet studenti, sipas një rendi që mundëson kalimin nga faza “*njohje vëzhgim*” në “*ndihmës dhe alternim rolesh me mësuesin*”, për kalimin në fund të PP në “*rolin e mësuesit*”.

Aktivitetet përcaktojnë në linja të përgjithshme se çfarë do të bëjë studenti në çdo ditë të praktikës profesionale, që nga dita e parë e fazës së parë deri ditën e fundit të fazës së fundit. Performanca e studentëve gjatë PP nuk është e njëjtë. Pavarësisht se të gjithë studentët do të kalojnë në të njëjtën linjë të aktiviteteve, dikush avancohet më shpejt e dikush më ngadalë. Meqenëse procesi mësimor është i ndjeshëm, sepse ka të bëjë me procesin e të nxënimit të nxënësve të klasës, nuk mund të lejohet një student të kalojë në rolin e mësuesit për zhvillimin e një etape apo të një ore të plotë mësimi, nëse ai nuk ka performuar mirë në planifikimin e një ore mësimi, apo në rolin si ndihmës i mësuesit. Është mentori ai që përcakton se kur një student do të kalojë nga një aktivitet në një më të avancuar në rrugën e formimit profesional.

Aktivitetet e dizajnuara nga FSHE për PP të studentëve kandidatë për mësues strukturohen në shtatë grupe si më poshtë:

G1. Parapërgatitja dhe njohja

A.1 - Njohja me sistemin e PP;

A.2 – Vizita e parë në shkollë;

4 MAS, Urdhër Nr. 100, datë 25.02.2022 “Për Miratimin e Rregullores për Organizimin dhe Zhvillimin e Praktikave Profesionale për Profesionin e Rregulluar të Mësuesit”.

A.3 - Njohuri ligjore mbi Institucionin Arsimor;

A.4 - Njohja me dokumentacionin e shkollës dhe atë të detyrueshëm të studentit praktikant;

A.5 –Njohja me literaturën, veçanërisht me botime të MAS, IZHA, ASCAP.

G2. Vëzhgimi dhe mbajtja e shënimeve

A.6 - Prani/vëzhgime/shënime gjatë përgatitjes së një ore/dite mësimi;

A.7 - Prani/vëzhgime/shënime gjatë zhvillimit të mësimi;

A.8 - Prani/vëzhgime/shënime gjatë përgatitjes së një aktiviteti me nxënësit jashtë orës së mësimi;

A.9 - Prani/vëzhgime/shënime gjatë aktiviteteve me komunitetin e të nxënësve.

G3. Përfshirja e studentit kandidat për mësues si ndihmës i mësuesit

A.10 – Ndihmës i mësuesit në parapërgatitjen e një ore mësimi;

A.11 – Ndihmës i mësuesit gjatë zhvillimit të një ore mësimi;

A.12 - Ndihmës i mësuesit në përgatitjen dhe zhvillimin e aktiviteteve mësimore jashtë orës së mësimi;

A.13 –Ndihmës i mësuesit në përgatitjen dhe zhvillimin e aktiviteteve me prindërit dhe komunitetin.

G4. Përfshirja e studentit kandidat për mësues në rolin e mësuesit

A.14 - në planifikimin, parapërgatitjen, organizimin dhe zhvillimin e një etape të orës së mësimi;

A.15 – në planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e një ore mësimore, në një ditë praktike;

A.16 - në planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e dy orëve mësimore, në një ditë praktike;

A.17 – në planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e një dite të plotë pune;

A.18 - në një aktivitetet me prindërit dhe komunitetin.

G5. Përfshirje e studentit kandidat për mësues në jetën profesionale të këshillit të mësuesve

A.19 - Përfshirje e studentit si dëgjues në mbledhje të ekipeve lëndore dhe aktivitete të tjera kualifikuese që organizohen në shkollë.

A.20 - Pjesëmarrje në mbledhjet e këshillit të mësuesve.

G6. Lidhja me programet lëndore dhe aktivitetet në fakultet

A.21– Lidhja midis njohurive dhe detyrave që shtjellohen dhe zhvillohen në kuadër të programeve lëndore në fakultet dhe terrenit konkret shkollor.

A.22–Pjesëmarrja në punë hulumtuese dhe aktivitete promovuese të saj dhe në kuadër të punimit të temave të diplomës.

G7. Aktivitete që realizohen në sfondin e aktiviteteve të tjera

A.23 – Diskutime mbi mësimdhënien, të nxënit dhe aktivitetet;

A.24 – Mbajtja e shënimeve nga studenti;

A.25 - Pjesëmarrja në plotësimin e dokumentacionit shkollor dhe atij si student;

A.26 – Takime me tematika të ndryshme mbi ecurinë dhe vlerësimin e PP.

Këto 26 aktivitete, grupuar sipas kësaj strukture, shërbejnë për të tri fazat e PP. Gjithsesi, nga faza në fazë, ato bëhen më përfshirëse, më të integruara. Nëse p.sh. vëzhgimi në fillim të fazës së parë është aktivitet më vete dhe orientohet drejt tematikave të veçanta, si veçoritë psikologjike të fëmijëve etj., në fazën e tretë kjo është e ndërthurur me atë se sa format, metodat, strategjitë përshtaten me veçoritë e fëmijës dhe sigurojnë përparimin e tij, pa harruar që tashmë studenti nuk është thjesht në rolin e vëzhguesit, por në rolin e mësuesit (duke dhënë mësim). Në kapitujt pasues jepen detajimet e nevojshme për aktivitetet në secilën fazë.

2.3 Korniza e aftësive dhe kompetencave

FSHE, në linjën e programeve të studimit dhe atyre lëndore që synojnë përgatitjen sa më të mirë dhe në përshtatje me kërkesat për zhvillim të vazhdueshëm profesional të mësuesve të rinj, ka ndërtuar kornizën e aftësive dhe kompetencave të pritshme për studentin kandidat për mësues për secilën fazë. Korniza e kompetencave është “përkthimi” në formulime apo përshtime të sintetizuara të aftësive, zotësive apo kompetencave të shprehura për t’u arritur nga studentët përgjatë realizimit të aktiviteteve të dizenuara për secilën fazë të praktikës profesionale. Gjithashtu, është rezultat i një procesi që ka kaluar përmes:

- Hulimtimit me studentët e programeve të përgatitjes së mësuesve të rinj.

- Konsultimit me programet e studimit në FSHE.
- Konsultave me mentorë, mbikëqyrës universitarë dhe aktorë të tjerë.
- Eksplorimit me eksperiencat e mëparshme të FSHE.
- Studimit të Standardeve Kombëtare Profesionale të Formimit të Mësuesve.

Korniza është e ndarë në tri pjesë, një për secilën fazë pasi edhe gjerësia dhe thellësia e përfshirjes së studentit në rolin e mësuesit është e përshkallëzuar. Është e kuptueshme se nuk mund të kemi një strukturë të plotë të një “profili profesional të mësuesit” tek studenti kandidat për mësues, që nga faza e parë e praktikës profesionale deri në atë të fundit. Vetëm faza e tretë do t’i përqaset më shumë një pamjeje më të plotë të kompetencave të mësuesit.

Edhe pse nuk mund të pretendohet që një kornizë të mund të rrokë dhe përshkruajë në detaje gjithçka, pasi natyra e punës me nxënësit është shumë njerëzore, dinamike, komplekse, me lidhje e varësi të shumëllojta, korniza e këtij udhëzuesi është një risi që i mundëson studentit, mentorit dhe mbikëqyrësit universitar të orientohen, udhëhiqen dhe garantojnë formimin profesional të studentit kandidat për mësues.

Për lehtësi trajtimi dhe përdorimi, të tri pjesët e kornizës së aftësive dhe kompetencave do të trajtohen në vazhdim në kapitujt përkatës të fazës së parë, të dytë dhe të tretë të PP.

2.4 Vlerësimi

Vlerësimi i PP është një fazë e rëndësishme në formimin profesional fillestar të studentëve kandidatë për mësues. Hartimi i kornizës së kompetencave që duhet të zotërojë kandidati lehtëson dhe standardizon këtë aspekt. Vlerësimi i performancës së studentit kandidat për mësues në fund të çdo faze të PP kalon përmes një procesi, ku aktorët kryesorë janë studenti, mentori dhe mbikëqyrësi universitar. Nëse studenti ka përgjegjësinë e ndjekjes së programit të PP dhe mentori atë të udhëheqjes dhe vlerësimit të formimit profesional në kushtet e shkollës, mbikëqyrësi universitar ka përgjegjësinë përfundimtare dhe ligjore të vlerësimit me notë të studentit, në kuadrin e programit universitar të studimit.

Studenti ka për detyrë dokumentimin e aktivitetit të tij në përmbushje të programit përmes “portofolit të studentit” për PP. Risia e këtij udhëzuesi është që korniza e aftësive dhe kompetencave mundëson vlerësimin e profilin profesional të arritur nga studenti, në raport me pritshmëritë për secilën fazë. Për vlerësimin e studentit do të ndiqet rruga që përfaqëson:

- kombinimin e plotësimit të parakushteve të pjesëmarrjes dhe dokumentimit nga studenti të PP (si rregull janë eliminatorë);

- vlerësimit të profilit profesional sipas modelit A-K-V: Aktivitete (A) – Kompetenca (K) – Vlerësim (V).

FSHE ka përcaktuar një set standard të dokumentacionit të portofolit të studentit, ndërkohë që mbikëqyrësi universitar mund të ketë edhe kërkesa specifike plotësuese. Seti standard përfshin:

A. Mësimet e dhëna:

- planet e mësimit të përfunduara nga studenti kandidat për mësues për një orë të vetme mësimi ose disa tema;
- skriptet e pjesëve mësimore që kanë përdorur;
- regjistrim i videove të orëve mësimore, momenteve të rëndësishme të një mësimi (p.sh. fillimi, puna në grup, puna në dyshe, gjuha e synuar e përdorur nga studenti dhe nxënësit e tij, vlerësimi në klasë, performancën e nxënësve të veçantë, etj.);
- shembuj të detyrave që u janë ofruar nxënësve, mjete mësimore, materiale trajnimi, modele të mësimdhënies për lëndën e gjuhës shqipe dhe letërsisë të hartuara dhe të përdorura nga studenti-praktikant në klasë; modele analize dhe komenti letrar, etj.

B. Vëzhgimi i mësimave të realizuara nga të tjerët dhe vlerësimi i tyre:

- shënime (nga mësuesit, mentorët ose mbikëqyrësit universitarë) për vëzhgimi i mësimave që kanë ndjekur;
- vlerësimet e bëra pas mësimit;

C. raporte, komente, vlerësime, të bëra bërë për studentin kandidat për mësues nga aktorët (mentor, mbikëqyrës universitarë), që kanë kontribuar në trajnimin e tij si mësues;

- raporte, komente, pika në lidhje me aktivitetin e mësimdhënies së studentit-praktikant dhe vlerësimet e përfshira në dokumentet e lëshuara nga mentorët;
- listat e pikave dhe treguesve formalë në lidhje me performancën e tyre të mësimdhënies (në lidhje me standardet institucionale, kombëtare, etj.) të përfshira në dokumentet e vlerësimit që do të marrin;

D. Analiza personale e studentit kandidat për mësues për veprimtarinë e tij si mësues dhe dokumentet në lidhje me detyrat që ju kanë caktuar nxënësve të tyre, me rezultatet përkatëse:

- shënime ose ditarë që kanë mbajtur mbi baza tematike, ose shënime kronologjike të veprimtarive që kanë bërë si mësues në klasë dhe rezultatet e mësimdhënies;

- detyrat e nxënësve, ese, punë krijuese me tema, punët e bëra nga nxënësit, regjistrime audio-vizuale të punës në grupe të nxënësve, interpretimet, të gjitha të analizuara sipas efektivitetit në drejtim të mësimit të gjuhës dhe letërsisë;
- listën e veprimeve të kryera në klasë nga mësuesit dhe performancën përkatëse të nxënësve;

E. Studimi i rastit dhe hulumtimi i veprimit:

- raste studimore të nxënësve (p.sh. më të rinj / më të vjetër; individual / në grup; më pak kompetent / më kompetent, etj.)
- projekte ndërlëndore të ndërmarra nga praktikantët, për përdorim individual ose për t'u ndarë me të tjerët për diskutim, reflektim, analizë;

F. Reflektimet personale të studentëve kandidatë për mësues:

- reflektime mbi parime të veçanta të teorive e praktikës për mësimin e gjuhës dhe letërsisë;
- artikuj të shkruar individualisht ose në bashkëpunim me të tjerë për gazeta, revista ose loje të tjera publikimesh për mësimdhënien.
- të tjera:

G. Specifika

Metodat dhe teknikat specifike të zbatuara për të zhvilluar mësimin e disa aspekteve të sistemit gjuhësor dhe letrar, të lidhura me komunikimin. Për më tepër, mësimi i gjuhës dhe letërsisë lidhet ngushtë me formimin kulturor ndaj kërkon përdorimin e një metodologjike, që përfshin rubrikat: **të folurin; të shkruar; të dëgjuar; të lexuar; gramatikën; leksikun; kulturën**

- *Perspektiva e zhvillimit profesional*

Si kërkesë përfundimtare, studentët kandidatë për mësues shkruajnë për perspektivat e tyre të ardhshme si mësues profesionistë, si do të zhvillojnë veten në karrierën e tyre profesionale të ardhshme në lidhje me kompetencat dhe llojin e burimeve të zhvillimit profesional që ka të ngjarë të përdorin për këtë qëllim.

Përmbajtja e portofolit të studentit konsultohet me mbikëqyrësin universitar dhe mentorin ndërkohë që korniza e aftësive, mënyra e vlerësimit shoqëruar me formatet përkatëse për profilin profesional jepen në kapitujt pasues për secilën fazë.

Për vlerësimin e profilin profesional, mbështetur në kornizën e aftësive dhe

kompetencave, do të përdoret modeli i pikëzimit që përdor MASR⁵. Në përputhje me këtë, katër nivelet vlerësuese për çdo aktivitet do të jenë si më poshtë:

Niveli	Emërtimi	Pikët	Klasifikimi
I parë	Shumë mirë	4	Pozitiv
I dytë	Mirë	3	Pozitiv
I tretë	Mjaftueshëm	2	Pozitiv
I katërt	Jo mjaftueshëm	1	Negativ

Pikët nga vlerësimet për secilin formulim nga korniza e aftësive dhe kompetencave, për secilin grup aktivitete, mbledhen dhe shumës i gjendet mesatarja aritmetike. Kjo mesatare konvertohet në notë, sipas tabelës së mëposhtme:

Niveli	Emërtimi	Pikët	Nënnivele	Nota
I parë	Shumë mirë	3.4 - 4.0	3.7 - 4.0	10
			3.4 - 3.6	9
I dytë	Mirë	2.6 - 3.3	3.0 - 3.3	8
			2.6 - 2.9	7
I tretë	Mjaftueshëm	1.9 - 2.5	2.2 - 2.5	6
			1.9 - 2.2	5
I katërt	Jo mjaftueshëm	1.0 - 1.8	1.5 - 1.8	4
			1.0 - 1.4	4

Formati i gatshëm për t'u plotësuar dhe bërë llogaritjet e vlerësimit jepet në fund të kapitullit për secilën fazë.

2.5 Kujtesë për koordinatorin, mbikëqyrësin universitar, mentorin dhe studentin kandidat për mësues

Veç detyrave dhe përgjegjësi të përgjithshme, listuar në pjesët e mëparshme të këtij udhëzuesi, e shohim me vend që aktorëve kryesorë të PP t'u rikujtojmë disa aspekte dhe konsiderata të rëndësishme. Rekomandojmë rileximin e tyre në fillim të çdo faze të PP.

Kujtesë për koordinatorin universitar:

- Para fillimit të PP duhet të keni komunikuar me DRAP dhe ZVAP dhe të keni lidhur marrëveshje bashkëpunimi për shkollat që do të jenë në rolin e IAPP, numrin e studentëve etj.
- Hartoni planin e shpërndarjes së studentëve në IAPP në bashkëpunim me mbikëqyrësin universitar dhe jini të gatshëm për të komunikuar

5 MASR&ASCAP: "Standardet Profesionale të Formimit të Përgjithshëm dhe të Formimit Lëndor të Mësuesit në Sistemin Arsimit Parauniversitar", Tiranë 2020.

me studentët për rregullat e PP.

- Përgatitni dhe nënshkruani marrëveshjet e bashkëpunimit me IAPP
- Bashkëpunoni me mbikëqyrësit universitarë për të garantuar parapërgatitjen optimale të studentëve nga ana emocionale për PP si një nga komponentët më të rëndësishëm të programit të studimit.
- Bashkëpunoni me mbikëqyrësit universitarë dhe IAPP sa herë që nevojitet, lidhur me organizimin dhe koordinimin midis IAL, DRAP, ZVAP dhe IAPP.

Kujtesë për mbikëqyrësin universitar:

- Njihni mirë studentët kandidatë për mësues për të cilët jeni përgjegjës.
- Kontaktoni paraprakisht me mentorin dhe diskutoni për aspekte të mbarëvajtjes së PP.
- Bashkë me koordinatorin, organizoni aktivitetin e parë prezantues dhe njohës me studentët tuaj në FSHE, ku do të jepni të gjitha udhëzimet për anën organizative dhe përmbajtjesore.
- Sigurohuni që studenti të pajiset dhe njohë në detaje udhëzuesin e PP, detyrat dhe përgjegjësitë që ka, veçanërisht të kuptojë linjën e formimit profesional që do të kalojë, aftësitë dhe kompetencat që duhet të formësojë.
- Kujtojeni studentit që PP është shumë e lidhur me programet e tjera lëndore që zhvillon paralelisht në FSHE.
- Mbani kontakte të rregullta me studentët dhe mentorin, gjatë gjithë periudhës së PP për të garantuar angazhimin dhe suksesin maksimal të studentit.

Kujtesë për mentorin:

- Jeni eksperti që udhëhiqni studentin kandidat për mësues në rrugën e formimit profesional në terrenin praktik, dhe si bashkëpunëtor, gëzoni respektin maksimal të FSHE.
- Trajtojeni studentin kandidat për mësues si nxënës dhe koleg, krijoni atmosferë miqësore dhe motivuese.
- Njihni udhëzuesin e PP në detaje, fazat dhe hapat e parashikuar të përfshirjes së studentit kandidat për mësues për një kalim të natyrshëm nga më e lehta tek më vështira, nga më e thjeshta tek më e ndërlikuar.
- Familjarizohuni me kornizën e aftësive dhe kompetencave. Niveli maksimal në këtë kornizë përcakton edhe standardin e përgatitjes së mësuesve të rinj në FSHE. Ju kontribuoni në këtë standard të vendosur.

- Insistoni veçanërisht në kompetencat e evidentuara të mësuesit të shekullit të 21-të, kërkimi në edukim, reflektimi dhe përdorimi i TIK.
- Studentët kanë individualitetet e tyre të papërsëritshme dhe reflektojnë dallime në rrugëtimin e formimit profesional në përputhje me to. Brenda kornizave të përcaktuara nga ky udhëzues, përmes aktiviteteve, koha dhe shkalla e një përfshirje të studentit apo kalimi nga një aktivitet në një tjetër më të avancuar është e drejtë dhe përgjegjësi e juaja.
- Komunikoni shpesh me mbikëqyrësin universitar, informojeni në mënyrë formale dhe informale mbi ecurinë e studentëve kandidatë për mësues.

Kujtesë për studentin kandidat për mësues:

- PP është ndoshta pjesa më e rëndësishme e programit të studimit në universitet që do ju formësojë profesionalisht si mësues i ardhshëm.
- Duhet të njihni të gjithë aspektet e zhvillimit të PP përmes leximit të rregulloreve të IAL, IAPP, udhëzuesit të PP, komunikimit me Ko, MU, M etj. Për çdo rast, mos hezitoni të pyesni personat që kujdesen për ju.
- Pranimi juaj në shkollë për zhvillimin e PP është besim dhe mundësi e madhe që ju jepet. Ju do të ndikoni në jetën e shkollës dhe nxënësve të saj, prandaj duhet të zbatoni disiplinën formale dhe profesionale, rregulloren e shkollës dhe kodin e etikës, njëlloj si mësuesit e tjerë.
- Nuk mund të jeni i suksesshëm, nëse nuk njihni kërkesat për formimin profesional të shpresuar. Ju kujtojmë që duhet të njihni shumë mirë, jo vetëm rregullat bazë të angazhimit që mund të jenë edhe eliminuese, por edhe kornizën e aftësive dhe kompetencave që duhet të formësoni përmes praktikës, bashkë me mënyrën e vlerësimit përfundimtar të profilit tuaj profesional.
- FSHE ka besim tek ju dhe pret që ta përfaqësoni denjësisht.

Pjesa III

FAZA E PARË E PRAKTIKËS PROFESIONALE

3.1 Programi i studimit i ciklit të dytë në Mësuesi për Gjuhë Shqipe-Letërsi

Programi i studimit i ciklit të dytë në Mësuesi për Gjuhë shqipe - Letërsi shtrihet në dy vite akademike me 120 kredite gjithsej. Ai synon t'i ofrojë shoqërisë sonë mësues të gjuhës shqipe dhe letërsisë me njohuri bashkëkohore në fushën e mësimdhënies dhe edukimit, me qëllim rritjen e cilësisë në shkollimin e brezit të ri, mësues që jo vetëm të mund të kontribuojnë në sistemin shkollor publik e privat, por edhe të jenë të jenë aktivë dhe të dobishëm për gjithë komunitetin. Ky program studimi promovon tek studentët zhvillimin e të menduarit kritik dhe krijues me qëllim formimin e mësuesit mendjehapur dhe krijues.

Ky program studimi ka për qëllim:

- Pajisjen e studentëve me kompetenca të mësimdhënies të një niveli të lartë, aftësimi i tyre në lidhjen e teorisë me praktikën me qëllim integrimin e tyre në arsimin shqiptar dhe më gjerë në rast zhvendosjeje në hapësirën evropiane.
- Pasurimi i tyre në mënyrë progresive me mjete e teknika që nxisin refleksionin si edhe aftësitë vepruese, përgjegjësinë, ekspertizën apo edhe etikën profesionale mbështetur mbi shkencat e edukimit.
- Përgatitja e studentëve për formimin e aftësive që u korrespondojnë niveleve të kualifikuara të punësimit dhe të përgatitjes së tyre;
- Formimi i tyre për kërkim shkencor nëpërmjet njohjes së metodave, instrumenteve e teknikave të kërkimit;
- Kultivimi i ta i dëshirës për ruajtjen dhe çuarjen më përpara të vlerave arsimore e kulturore shqiptare.

Komponentët (gruplëndët) kryesorë të këtij programi janë:

- Lëndë bazë (përgatitje metodologjike dhe kulturë e përgjithshme)
- Lëndë karakterizuese (përgatitje për disiplinën shkencore)
- Lëndë ndërdisiplinore/integruese (nëndisiplina, profile dhe gruplëndë me zgjedhje)
- Lëndë plotësuese (gjuhë të huaja, njohuri informatike, praktika profesionale)
- Detyrime përmbyllëse

Struktura e mëposhtme orienton organizimin e këtij programi studimi në periudhave kohore (semestra) përmes veprimtarive: Mësim - Praktikë Profesionale

Struktura Mësimore: Master në Mësuesi për Gjuhë shqipe dhe Letërsi					
	Sem. I	Sem. II	Sem. III	Sem. IV	
Mësim	15 javë	15 javë	15 javë	10 javë	-
Praktikë profesionale	1 ditë/2 javë	1 ditë/javë	1 ditë/javë	1 ditë/javë	5 javë PP (bllok)

3.2 Informacion mbi vendin e PP në programin e studimit për fazën e parë

Faza e parë e PP zhvillohet përgjatë vitit të parë të programit të studimit (S1 dhe S2)) dhe është e llojit seriale. Termi seriale nënkupton zhvillimin periodik të PP me ditë të plotë qëndrimi në shkollë, krahas procesit mësimor në auditorë.

Semestri i parë ka 15 javë dhe PP zhvillohet një ditë në dy javë (PPSS1 – 7/8 ditë PP).

Semestri i dytë ka 15 javë dhe PP zhvillohet një ditë çdo javë (PPSS2 – 15 ditë PP).

Formimi akademik i studentëve kandidatë për mësues, referuar planit mësimor aktual, realizohet përmes lëndëve të mëposhtme që zhvillohen gjatë semestrit të parë:

- Filozofi dhe Sociologji edukimi
- Bazat psikologjike të zhvillimit
- Etika profesionale e mësuesit
- Kurrikula dhe mësimdhënia
- Gjuha dhe struktura e saj
- Letërsi për fëmijë
- Leksikologji e shqipes
- Estetikë

dhe gjatë semestrit të dytë:

- Psikologji edukimi
- Kërkimi në mësimdhënie
- Gjuha dhe struktura e saj
- Semantikë e përgjithshme

Vendosja në shkollë në kuadër të PP njëkohësisht shërben si mundësi në favor të një lidhjeje të ngushtë midis teorisë dhe praktikës apo si një laborator ku konfirmohen njohuritë dhe fitohen aftësi e kompetenca

3.3 Aktivitetet e fazës së parë

3.3.1 Aktivitetet e grupit të parë (A_{1,2,3,4,5}): Parapërgatitja dhe njohja

A	Aktiviteti	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteve	Ku/kush	Kur
A1	Njohja me sistemin e PP	Takim: Studentët pajisen me udhëzuesin e PP; prezantohet struktura e PP; diskutohet mbi sistemin mentorues, detyrat dhe përgjegjësitë e studentit, mbikëqyrësit, mentorit dhe përfitimet individuale e institucionale; komunikohet plani i shpërndarjes në shkollë dhe çështje të tjera organizative.	F Ko MU St	Para PP ose Dita 1 e PP
A2	Vizita e parë në shkollë	Dita e parë në shkollë: • Prezantim me drejtuesit, mësues etj., shprehet mirëseardhja, flitet mbi shkollën, historinë, të tashmen. • Njohje me mjediset kryesore të shkollës. • Prezantim me klasat/nxënësit ku do të angazhohen. • Prezantim me linjat e përgjithshme të mentorimit, përfshirjen dhe detyrat në rritje të studentit në F1. • Jepen porosi mbi portofolin e studentit për F1	IAP M, MU	Dita 1 ose Dita 2 e PP
A3	Njohuri ligjore mbi institucionin arsimor	Njohje e organizuar me: • Ligji për Arsimin Parauniversitar (Nr. 69/2012). • Rregullore për funksionimin e IAP-ve në RSH (28.01.2020). • Rregullore e PP • Rregullore e shkollës • Akte të ndryshme nënligjore - gradualisht	IAP, F MT	Java 1 dhe 2 e PP e në vazhdim

A4	Njohja me dokumentacionin e shkollës dhe atë të detyrueshëm të S	Njohje e organizuar dhe në vazhdimësi me: Dokumentacioni standard dhe ai zhvillimor i shkollës Dokumentacioni standard i mësuesit (dosja e mësuesit).	IAP M	Në vazhdim
A5	Njohja me literaturën, veçanërisht me botime të MAS dhe IZHA	Njohja, kontakti me literaturën: • Botime të MAS • Botime të ASCAP • Botime të IZHA • Botime dhe literaturë shqiptare • Botime profesionale dhe literaturë e huaj	IAP, F M,MU,PL	

3.3.2 Aktivitetet e grupit të dytë (A_{6,7,8,9}): Vëzhgimi dhe mbajtja e shënimeve

A	Aktiviteti	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteteve	Ku/kush	Kur
A6	Prani/vëzhgime/shënime gjatë përgatitjes së një ore/dite mësimi;	Parapërgatitja e orës/ditës së mësimi: • Diskutim mbi format, mënyrat, kontekstet e vëzhgimit. • Diskutim mbi format, teknikat e mbajtjes së shënimeve • Vëzhgim dhe mbajtje shënimesh mbi parapërgatitjen e një ore dhe një dite mësimi.	IAP M St	Java 2 e në vazhdim
A7	Prani/vëzhgime/shënime gjatë zhvillimit të mësimi;	Gjatë zhvillimit të orës së mësimi: • Diskutim mbi veçoritë e vëzhgimit/shënimeve gjatë zhvillimit të një ore mësimi. • Prani dhe realizim vëzhgimi me objektiva të caktuara gjatë zhvillimit të orëve mësimore. • Prani dhe mbajtje shënimesh duke përdorur larmi formash, mënyrash dhe mjetesh gjatë zhvillimit të orëve mësimore.	IAP M St	Java 2 e në vazhdim

A8	Prani/vëzhgime/shënime gjatë përgatitjes së një aktiviteti me nxënësit jashtë orës së mësimi;	Parapërgatitja e aktiviteteve jashtë orës së mësimi: • Diskutim mbi llojet dhe format e aktiviteteve jashtë orës së mësimi. • Vëzhgim mbi objektivat, mënyrën dhe format e organizimit. • Përdorim larmie, formash, mjetesh në mbajtjen e shënimeve në kontekstin e aktiviteteve jashtë orës së mësimi.	IAP M St	Java 5 e në vazhdim
A9	Prani/vëzhgime/shënime gjatë aktiviteteve me komunitetin e të nxënit.	Parapërgatitja e aktiviteteve me komunitetin e prindërve etj.: • Diskutim mbi llojet dhe format e aktiviteteve me prindër dhe aktorë të tjerë. • Vëzhgim mbi objektivat, mënyrën dhe format e organizimit në aktivitetet me prindër etj. • Përdorim larmie, formash, mjetesh në mbajtjen e shënimeve në kontekstin e aktiviteteve me prindër dhe aktorë të tjerë të komunitetit të të nxënit.	IAP M St	PPSS2

3.3.3 Aktivitetet e grupit të tretë (A_{10,11,12,13}): Vëzhgimi dhe mbajtja e shënimeve

A	Aktiviteti	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteteve	Ku/kush	Kur
A10	Ndihmës i mësuesit në parapërgatitjen e një ore mësimi	• Planifikimi i një ore mësimi • Parapërgatitja e bazës materiale për mësim • Parapërgatitja e nxënësve për orën tjetër mësimore.	IAP St	Java 5 e në vazhdim

A11	Ndihmës i mësuesit gjatë zhvillimit të një ore mësimi	Angazhim si ndihmës i mësuesit gjatë orës së mësimi: Mbështetje e mësuesit gjatë zhvillimit të aktiviteteve mësimore. Mbështetje ndaj çdo nxënësi si individ dhe ata me aftësi të kufizuara në veçanti. Mbështetje të grupeve të nxënësve në punë në grup.	IAP St	PPSS2
A12	Ndihmës i mësuesit në përgatitjen dhe zhvillimin e aktiviteteve mësimore jashtë orës së mësimi	Angazhim si ndihmës i mësuesit jashtë orës së mësimi në: • Aktivitetet shkencore si thellim njohurish dhe punën me nxënësit e talentuar. • Parapërgatitjen dhe zhvillimin e ekskursioneve. • Përgatitjen, zhvillimin e konkurseve dhe pjesëmarrjen në olimpiada.	IAP M St	PPSS2
A13	Ndihmës i mësuesit në përgatitjen dhe zhvillimin e aktiviteteve me prindërit dhe komunitetin	Angazhim si ndihmës i mësuesit: • Pjesëmarrje në takimet me prindër, komunitetin dhe aktorë të tjerë. • Pjesëmarrje në aktivitetet sportive, kulturore etj. të shkollës, organizuar në bashkëpunim me aktorë të tjerë të komunitetit. • Pjesëmarrje në ngjarje ceremoniale të organizuara nga shkolla.	IAP St	PPSS2

3.3.4 Aktivitetet e grupit të katërt (A_{14,15,16}): Përfshirje e studentit në rolin e mësuesit

A	Aktiviteti	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteteve	Ku/kush	Kur
A14	Në rolin e mësuesit në planifikimin, parapërgatitjen, organizimin dhe zhvillimin e një episodi apo etape të orës së mësimit	Studentit i kërkohet që: - Të planifikojë detyra, ushtrime, projekte si punë jashtë orës së mësimit. - Të planifikojë, organizojë e zhvillojë etapa të kontrollit dhe përforcimit të njohurive në orën e mësimit. - Të planifikojë, organizojë e zhvillojë etapa të parashtrimit a shpjegimit të njohurive të reja në orën e mësimit.	IAP St	PPSS2
A15	Në rolin e mësuesit për planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e një ore mësimore, në një ditë praktike	Pozicioni i studentit në rolin e mësuesit parashikohet vetëm për etapa të veçanta të orës së mësimit. Futja e studentit në zhvillimin e një ore të plotë mësimore duhet të jetë një fenomen i rrallë nga fundi i fazës, vetëm për studentët që kanë shfaqur aftësi shumë të mira në përfshirjet në rolin e mësuesit në etapa të veçanta të orës së mësimit.	IAP M St	PPSS2 Vendos mentori
A16	Në rolin e mësuesit për planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e dy orëve mësimore, në një ditë praktike	Nuk është e këshillueshme që studenti të përfshihet në këtë fazë me një ngarkesë të tillë.	-	Jo
A17	Në rolin e mësuesit për planifikimin, org. dhe zhvillimin e një dite të plotë pune	Në këtë fazë studenti, nuk mund të përfshihet me ngarkesë të plotë ditore, në rolin e mësuesit. Aktivitetet e tjera të përcaktuara tregojnë se sa dhe si do përfshihet studenti, përgjatë një dite praktike profesionale të kësaj faze.	-	Jo

A18	Në rolin e mësuesit në një aktivitetet me prindërit dhe komunitetin.	Në këtë fazë studenti qëndron afër mësuesit, merr pjesë në aktivitete të tilla, ka për detyrë të planifikojë në letër një aktivitet të tillë, imagjinar, duke marrë shkas nga realiteti i klasës por jo të zhvillojë një të tillë.	M St	Jo
------------	--	--	---------	----

3.3.5 Aktivitetet e grupit të pestë (A_{19,20}): Përfshirje e studentit në jetën profesionale të stafit pedagogjik

A	Aktiviteti	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteve	Ku/kush	Kur
A19	Përfshirje e S si dëgjues në aktivitetet profesionale, organizuar në shkollë	Studenti merr pjesë me angazhim vetëm si i ftuar, në rolin e dëgjuesit: - Në mbledhjet tematike të ekipeve lëndore. - Në aktivitete të tjera të zhvillimi profesional të shkollës.	IAP M; St	PPSS2
A20	Pjesëmarrje në mbledhjet e këshillit të mësuesve	Studenti merr pjesë në mbledhjet e këshillit të mësuesve, në rolin e dëgjuesit, për të njohur se çfarë është këshilli i mësuesve, të drejtat dhe përgjegjësitë, si funksionon, çfarë trajton, kush mund të marrë pjesë etj.	IAP M St	PPSS2

3.3.6 Aktivitetet e grupit të gjashtë (A_{21,22}): Lidhja mes programeve lëndore dhe aktiviteve në fakultet me PP

A	Formulimi i aktiviteve	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteve	Ku/kush	Kur
A21	Lidhja e lëndëve në auditore me veprimtarinë në PP	Angazhimi i studentit në aplikimin e njohurive dhe detyrave që jepen në kuadër të programeve të fushave të veçanta lëndore, si dhe në kuadër të programeve lëndore të formimit pedagogjik.	IAP, IAL M, St, PL	Në vazhdim

A22	Hulumtimi përgjatë PP	Studenti përfshihet në punë kërkimore dhe aktivitete në kuadër të ekipeve lëndore; në kuadër të shkollës; në kuadër të detyrimeve të programit universitar si projekte, konferenca, mikroteza etj.	IAP, M, St, PL	Detyrat, lëndët
------------	-----------------------	--	----------------	-----------------

3.3.7 Aktivitetet e grupit të shtatë (A_{23,24,25,26}): Aktivitete që realizohen në sfondin e aktiviteteve të tjera

A	Aktiviteti D	etajimi dhe përshkrimi i aktiviteteve	Ku/kush	Kur
A23	Diskutime mbi mësimdhënien, të nxënit dhe aktivitetet	Komunikimi, shkëmbimi i përvojave me a ktorë të ndryshëm j anë domosdoshmëri dhe përcaktuese në rritjen profesionale. Studenti d uhët t ë mbajë lidhje t ë ngushta e shkëmbejë eksperiencia, të parapara ose jo, për aspekte a tematika të paramenduara ose jo me mentorin; mbikëqyrësin u niversitar; drejtuesit e s hskollës dhe mësuesit; pedagogët; studentët e tjerë	IAP St M MU PL	Në vazhdim
A24	Mbajtja e shënimeve nga studenti	Studenti përdor forma, mjete e teknika të ndryshme gjatë vëzhgimeve në orën e mësimit; gjatë zhvillimit të aktiviteteve jashtë orës mësimore apo jashtë klase; gjatë diskutimeve dhe takimeve formale e informale me M, MU, drejtues shkolle dhe St e të tjerë; gjatë studimit të literaturës, punës hulumtuese etj.	IAP St	Në vazhdim
A25	Pjesëmarrja në plotësimin e dokumentacionit shkollor dhe atij si student	Studenti do të jetë në kontakt me dokumentacionin shkollor, sipas kuadrit ligjor, gjithmonë me mbikëqyrjen e mentorit dhe dijeninë e autoriteteve: Regjistri i klasës. Dokumentacioni standard i shkollës. Dokumentacioni i mësuesit. Dokumentacioni i portofolit të studentit për PP.	IAP M, St	Në vazhdim
A26	Takime me tematika të ndryshme mbi ecurinë dhe vlerësimin e PP	Takimet e planifikuara apo informale me fokus: • Ndjekja e PP, cilësitë që duhen demonstruar gjatë saj. • Përparimi profesional. • Përbërja dhe plotësimi i vazhdueshëm i portofolit të studentit. • Mënyra e vlerësimit të studentit përgjatë dhe në fund të PP.	IAP M, M U, St	Në vazhdim

3.4 Korniza e aftësive dhe kompetencave – faza e parë

3.4.1 Grupi i parë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:

Nr	Grupi i aktiviteteve	Aktivitetet	Shumë mirë	Mirë	Mjaftueshëm	Jo mjaftueshëm
1	Parapërgatitja dhe njohja	F1-G1-A1 Njohja me sistemin e PP.	-	-	-	-
		F1-G1-A2 Vizita e parë në shkollë	-	-	-	-
		F1-G1-A3 Njohuri ligjore mbi IA.	Njeh shumë mirë Ligjin për APU dhe Rregulloren për Funksionimin e IAP.	Njeh mirë Ligjin për APU dhe Rregulloren për Funksionimin e IAP.	Njeh mjaftueshëm Ligjin për APU dhe Rregulloren për Funksionimin e IAP.	Nuk njeh mjaftueshëm Ligjin për APU, Rregulloren për Funksionimin e IAP, dokumentacionin e shkollës dhe të mësuesit.
		F1-G1-A4 Njohja me dokumentacionin in	Njeh shumë mirë dokumentacionin e shkollës dhe të mësuesit.	Njeh mirë dokumentacionin e shkollës dhe të mësuesit.	Njeh mjaftueshëm dokumentacionin e shkollës dhe të mësuesit.	Nuk njeh mjaftueshëm dokumentacionin e shkollës dhe të mësuesit.
		F1-G1-A5 Botimet e MAS, IZHA, ASCAP, etj	Njeh dhe orientohet mirë me botimet dhe literaturën profesionale në fushën e mësimdhënies.	Njeh dhe orientohet në botimet dhe literaturën profesionale në fushën e mësimdhënies.	Njeh dhe orientohet mjaftueshëm në botimet dhe literaturën profesionale në fushën e mësimdhënies.	Nuk njeh mjaftueshëm botimet dhe literaturën profesionale në fushën e mësimdhënies.
		Përditësim me literaturën				

3.4.2 Grupi i dytë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:

Nr	Grupi i aktiviteve dhe mbajtja e shënimeve	Aktivitetet	Shumë mirë	Mirë	Mjaftueshëm	Jo mjaftueshëm
2	Vëzhgimi dhe mbajtja e shënimeve	F1-G2-A6 Vëzhgime dhe shënime gjatë përgatitjes për orën e mësim	Demonstron aftësi të mira vëzhguese dhe mban shënime të qarta e sistematike gjatë parapërgatitjes për mësim.	Demonstron aftësi vëzhguese dhe mban shënime sistematike gjatë parapërgatitjes për mësim.	Demonstron aftësi të mjaftueshme vëzhguese dhe mban shënime sistematike gjatë parapërgatitjes për mësim.	Demonstron aftësi vëzhguese të pamjaftueshme dhe mban shënimeve rastësishme gjatë parapërgatitjes për mësim.
		F1-G2-A7 Vëzhgime dhe shënime gjatë zhvillimit të mësim	Demonstron aftësi të mira vëzhguese dhe larmi formash të mbajtes së shënimeve gjatë ndjekjes së mësim	Demonstron aftësi vëzhguese dhe mban shënime gjatë ndjekjes së mësim	Demonstron aftësi të mjaftueshme vëzhguese dhe formash të mbajtes së shënimeve gjatë ndjekjes së mësim	Demonstron aftësi të pamjaftueshme vëzhguese dhe formash të mbajtes së shënimeve gjatë ndjekjes së mësim
		F1-G2-A8 Vëzhgime, shënime gjatë përgatitjes së aktiviteve jashtë orës së mësim	Demonstron interes, aftësi vëzhguese dhe mban shënime të qarta dhe të rregullta gjatë përgatitjes për aktivitetet jashtë orës së mësim. Njeh llojshmërinë dhe aspektet organizative të tyre.	Demonstron interes, aftësi vëzhguese dhe mban shënime të rregullta gjatë përgatitjes për aktivitetet jashtë orës së mësim. Njeh llojshmërinë dhe aspektet organizative të tyre.	Demonstron interes, aftësi vëzhguese dhe mban shënime gjatë përgatitjes për aktivitetet jashtë orës së mësim. Njeh llojshmërinë e këtyre aktiviteve.	Demonstron pamjaftueshmëri të aftësive vëzhguese dhe mbajtes së shënimeve gjatë përgatitjes për aktivitetet jashtë orës së mësim. Njeh llojshmërinë e këtyre aktiviteve.
		F1-G2-A9 Prani, vëzhgime, shënime gjatë aktiviteve me fokus komunitetun e të nxën	Demonstron aftësi të mira vëzhguese dhe mban shënime të qarta dhe të rregullta mbi aktivitetet, format e bashkëpunimit, aspekte të planifikimit, dhe organizimit midis këshillit të shkollës, nxënësve dhe aktorëve të tjerë të komunitetit jashtë shkollës.	Demonstron aftësi vëzhguese; mban shënime të rregullta mbi aktivitetet, format e bashkëpunimit, aspekte të planifikimit, organizimit midis këshillit të shkollës, nxënësve, aktorëve të tjerë të komunitetit jashtë shkollës.	Demonstron aftësi të mjaftueshme vëzhguese dhe mban shënime mbi aktivitetet, format e bashkëpunimit, aspekte të planifikimit, dhe organizimit midis këshillit të shkollës, nxënësve dhe aktorëve të tjerë të komunitetit jashtë shkollës.	Demonstron aftësi të pamjaftueshme vëzhguese dhe në mbajtes e shënimeve mbi aktivitetet, format e bashkëpunimit, aspekte të planifikimit, dhe organizimit midis këshillit të shkollës, nxënësve dhe komunitetit jashtë shkollës.

3.4.3 Grupi i tretë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:

Nr	Grupi i aktiviteteve	Aktivitetet	Shumë mirë	Mirë M	jaftueshëm J	o mjaftueshëm
3	Përfshirje e studentit si ndihmës i mësuesit	F1-G3-A10 Ndihmës i mësuesit në planifikimin e një ore mësimi	Njeh mirë planifikimin e orës së mësimi, etapat e saj, përdorimin e bazës materiale, jep ide dhe arrin të realizojë me përpikëri atë. Parashikon parapërgatitjen e nxënësve për orën e ardhshme mësimore.	Njeh planifikimin e orës së mësimi, etapat e saj, përdorimin e bazës materiale, jep ide dhe arrin të realizojë një orë mësimore. Parashikon parapërgatitjen e nxënësve për orën e ardhshme mësimore.	Njeh mjaftueshëm planifikimin e orës së mësimi, etapat e saj, përdorimin e bazës materiale, ndonjëherë jep ide dhe arrin të realizojë pjesërisht një orë mësimore. Parashikon me vështirësi parapërgatitjen e nxënësve për orën e ardhshme mësimore.	Nuk njeh mjaftueshëm planifikimin e orës së mësimi, etapat e saj, përdorimin e bazës materiale, nuk jep ide dhe ka dobësi në realizimin e një planifikimi të tillë.
		F1-G3-A11 Ndihmës i mësuesit gjatë zhvillimit të një ore mësimi	Harmonizohet mirë me mësuesin gjatë punës individuale / me grupe të nxënësve, ecurisë së projekteve kurrikulare, qortimit dhe vlerësimit të punës së nxënësve. Mbështet vazhdimisht nxënësit me vështirësi në të nxënë apo të talentuar	Harmonizohet mirë me mësuesin gjatë punës individuale / me grupe të nxënësve, ecurisë së projekteve, qortimit dhe vlerësimit të punës së nxënësve. Mbështet mjaftueshëm nxënësit me vështirësi në të nxënë apo të talentuar	Harmonizohet mjaftueshëm me mësuesin gjatë punës individuale / me grupe të nxënësve, ecurisë së projekteve, qortimit dhe vlerësimit të punës së nxënësve. Nuk mbështet nxënësit me vështirësi në të nxënë apo të talentuar	Nuk harmonizohet mjaftueshëm me mësuesin gjatë punës individuale / me grupe të nxënësve, ecurisë së projekteve, qortimit dhe vlerësimit të punës së nxënësve. Nuk mbështet nxënësit me vështirësi në të nxënë apo të talentuar

		F1-G3-A12 Ndihmës i mësuesit në përgatitjen dhe zhvillimin e aktiviteteve mësimore jashtë orës së mësimi	Merr pjesë aktivisht në përgatitje, organizim dhe realizim në konkurse, olimpiada, ekskursione mësimore, sjell ide në aktivitete të ndryshme shkencore	Merr pjesë në përgatitje, organizim dhe realizim në konkurse, olimpiada, ekskursione mësimore, sjell ide në aktivitete të ndryshme shkencore	Angazhohet mjaftueshëm në përgatitje, organizim dhe realizim, në aktivitete të ndryshme shkencore, konkurse, olimpiada dhe ekskursione mësimore.	Demonstron angazhim të pamjaftueshëm në përgatitje, organizim dhe realizim në konkurse, olimpiada dhe ekskursione mësimore.
		1-G3-A13 Ndihmës i mësuesit në përgatitjen dhe zhvillimin e aktiviteteve me prindër	Njih mirë rolin dhe larminë e aktiviteteve me prindër. Ka njohuri mbi planifikimin e aktiviteteve e ceremonive kulturore e sportive, ka aftësi	Njih rolin dhe larminë e aktiviteteve me prindër. Ka njohuri mbi planifikimin e aktiviteteve e ceremonive kulturore e sportive, të	Njih mjaftueshëm rolin dhe larminë e aktiviteteve me prindër. Ka njohuri mbi planifikimin e aktiviteteve e ceremonive kulturore	Nuk njih mjaftueshëm rolin dhe larminë e aktiviteteve me prindër. Ka njohuri të pakta mbi planifikimin e aktiviteteve e
3.4.4	Grupi i katërt - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:					

Nr	Grupi i aktiviteteve	Aktivitetet	Shumë mirë	Mirë M	jaftueshëm J	o mjaftueshëm
4	Përfshirja e studentit në rolin e mësuesit	F1-G4-A14 Në rolin e mësuesit në planifikimin, parapërgatitjen , organizimin dhe zhvillimin e një episodi apo etape të orës së mësimi	Njih mirë etapat dhe rëndësinë e planifikimit të tyre. Planifikon mirë dhe zhvillon një etapë të orës së mësimi. Ka njohje shumë të mirë të fushës lëndore dhe orientim të mirë psikopedagogjik.	Njih etapat dhe rëndësinë e planifikimit të tyre. Planifikon dhe zhvillon një etapë të orës së mësimi. Ka njohje të mirë të fushës lëndore dhe orientim të mirë psikopedagogjik.	Njih mjaftueshëm etapat dhe rëndësinë e planifikimit të tyre. Planifikon dhe zhvillon një etapë të orës së mësimi. Ka njohje të mirë të fushës lëndore dhe orientim të mirë psikopedagogjik.	Njih jo mjaftueshëm etapat dhe rëndësinë e planifikimit të tyre. Planifikon dhe zhvillon me dobësi një etapë të orës së mësimi. Ka njohje të mirë të fushës lëndore por orientim të pamjaftueshëm psikopedagogjik.

F1-G4-A15 Në rolin e mësuesit për planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e një ore mësimore, në një ditë praktike.	Demonstron aftësi të shumë të mira në parapërgatitjen dhe realizimin e orës së mësimit. Demonstron njohje të mirë të fushës lëndore dhe njohurive ndërdisiplinare. Demonstron njohje të mirë të metodave dhe strategjive.	Demonstron aftësi të mira në parapërgatitjen dhe realizimin e orës së mësimit. Demonstron njohje të fushës lëndore dhe njohurive ndërdisiplinare. Demonstron njohje të metodave dhe strategjive.	Demonstron aftësi të pamjaftueshme në parapërgatitjen dhe realizimin e orës së mësimit. Demonstron njohje të pamjaftueshme të fushës lëndore dhe njohurive ndërdisiplinare. Demonstron njohje të pamjaftueshme të metodave dhe strategjive.	Demonstron aftësi të pamjaftueshme në parapërgatitjen dhe realizimin e orës së mësimit. Demonstron njohje të pamjaftueshme të fushës lëndore dhe njohurive ndërdisiplinare. Demonstron njohje të pamjaftueshme të metodave dhe strategjive.
F1-G4-A16 Në rolin e mësuesit për planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e dy orëve mësimore, në një ditë praktike.	Ky aktivitet nuk këshillohet në fazën e parë.	Ky aktivitet nuk këshillohet në fazën e parë.	Ky aktivitet nuk këshillohet në fazën e parë.	Ky aktivitet nuk këshillohet në fazën e parë.
F1-G4-A17 Në rolin e mësuesit për planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e një dite të plotë pune.	Ky aktivitet nuk këshillohet në fazën e parë.	Ky aktivitet nuk këshillohet në fazën e parë.	Ky aktivitet nuk këshillohet në fazën e parë.	Ky aktivitet nuk këshillohet në fazën e parë.

3.4.5 Grupi i pestë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:

Nr	Grupi i aktiviteteve	Aktivitetet	Shumë mirë	Mirë M	jaftueshëm	Jo mjaftueshëm
5	Përfshirje e studentit në jetën profesionale të këshillit të shkollës	F1-G5-A19 Përfshirje e studentit si dëgues në mbledhje të ekipeve lëndore, aktiviteteve kualifikuese në shkollë.	Njih shumë mirë përbërjen, detyrat, përgjegjësitë e ekipit lëndor. Merr pjesë vazhdimisht në aktivitetet e ekipit lëndor, bën lidhjen midis tyre, procesit mësimor dhe zhvillimit profesional.	Njih përbërjen, detyrat, përgjegjësitë e ekipit lëndor. Merr pjesë në aktivitetet e ekipit lëndor, bën lidhjen midis procesit mësimor dhe zhvillimit të vazhdueshëm profesional.	Njih mjaftueshëm përbërjen, detyrat, përgjegjësitë e ekipit lëndor. Merr pjesë në aktivitetet e ekipit lëndor, bën disi lidhjen midis procesit mësimor dhe zhvillimit të vazhdueshëm profesional.	Nuk njih mirë përbërjen, detyrat, përgjegjësitë e ekipit lëndor. Krallë merr pjesë në aktivitetet e ekipit lëndor, nuk bën lidhjen midis procesit mësimor dhe zhvillimit të vazhdueshëm profesional.
		F1-G5-A20 Pjesmarje në mbledhjet e këshillit të mësuesve.	Njih shumë mirë kuadrin ligjor mbi këshillin e mësuesve. Diskuton vazhdimisht me mentorin dhe anëtarët e ekipit lëndor, kupton mirë çështjet që lidhen me tematikat që diskuton këshilli i mësuesve.	Njih mirë kuadrin ligjor mbi këshillin e mësuesve. Diskuton shpesh me mentorin dhe anëtarët e ekipit lëndor, kupton çështjet që lidhen me tematikat që diskuton këshilli i mësuesve.	Njih mjaftueshëm kuadrin ligjor mbi këshillin e mësuesve. Diskuton me mentorin dhe anëtarët e ekipit lëndor, kupton disi çështjet që lidhen me tematikat që diskuton këshilli i mësuesve.	Nuk njih mjaftueshëm kuadrin ligjor mbi këshillin e mësuesve. Diskuton rrallë me mentorin dhe anëtarët e ekipit lëndor, nuk ka vlerësimin e duhur për rolin e këshillit të mësuesve.

3.4.6 Grupi i gjashtë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshtatshme:

Nr	Grupi i aktiviteve	Aktivitetet	Shumë mirë	Mirë M	jaftueshëm J	o mjaftueshëm
6	Lidhja me programet lëndore dhe aktivitetet në fakultet	F1-G6-A21 Lidhja midis njohurive dhe detyrave që shtjellohen dhe zhvillohen në kuadër të programeve lëndore në fakultet dhe terrenit konkret shkollor.	Demonstron se ka njohuri shumë të mira dhe të strukturuar të fushës/fushave lëndore, njeh shumë mirë ekuivalentët didaktikë dhe përpiqet të aplikojë konceptet e njohuritë në përputhje me programin dhe veçoritë moshore. Përdor në mënyrë efektive terrenin shkollor për realizimin e detyrave me karakter njohës dhe didaktik që burojnë nga programet lëndore universitare. Demonstron të kuptuar, fleksibilitet dhe qasje pozitive ndaj pritshmërisë së programit universitar dhe mjedisit konkret shkollor.	Demonstron se ka njohuri të mira dhe të strukturuar të fushës/fushave lëndore, njeh shumë mirë ekuivalentët didaktikë dhe përpiqet të aplikojë konceptet e njohuritë në përputhje me programin dhe veçoritë moshore. Përdor në mënyrë efektive terrenin shkollor për realizimin e detyrave me karakter njohës dhe didaktik që burojnë nga programet lëndore universitare. Demonstron të kuptuar, qasje pozitive në përplasjet midis asaj çfarë ofron programi universitar i studimit dhe mjedisi konkret shkollor.	Demonstron se ka njohuri të mjaftueshme të fushës/fushave lëndore, njeh shumë mirë ekuivalentët didaktikë dhe përpiqet mjaftueshëm të aplikojë konceptet e njohuritë në përputhje me programin dhe veçoritë moshore. Përdor mjaftueshëm terrenin shkollor për realizimin e detyrave me karakter njohës dhe didaktik që burojnë nga programet lëndore universitare. Nuk demonstroi përpiqje për të kuptuar dhe demonstruar qasje pozitive në përplasjet midis asaj çfarë ofron programi universitar i studimit dhe mjedisi konkret shkollor.	Ka njohuri të mjaftueshme të fushës/fushave lëndore, njeh shumë mirë ekuivalentët didaktikë. Nuk përpiqet mjaftueshëm të aplikojë konceptet e njohuritë në përputhje me programin dhe veçoritë moshore. Nuk shfrytëzon terrenin shkollor për realizimin e detyrave me karakter njohës dhe didaktik që burojnë nga programet lëndore universitare. Nuk demonstroi përpiqje për të kuptuar dhe demonstruar qasje pozitive në përplasjet midis asaj çfarë ofron programi universitar i studimit dhe mjedisi konkret shkollor.

F1-G6-A22	Njeh shumë mirë planin e punës për kërkimore që ka shkolla. Ka shumë të qarta detyrimet si student për punë kërkimore në kuadër të programeve lëndore dhe i harmonizon mirë me veprimtarinë e tij gjatë praktikës.	Njeh mirë planin e punës kërkimore që ka shkolla. Ka të qarta detyrimet si student për punë kërkimore në kuadër të programeve lëndore dhe i harmonizon mirë me veprimtarinë e tij gjatë praktikës.	Njeh mjaftueshëm planin e punës kërkimore që ka shkolla. Ka të qarta detyrimet si student për punë kërkimore në kuadër të programeve lëndore dhe përpiqet t'i harmonizojë me veprimtarinë e tij gjatë praktikës.	Nuk njeh mjaftueshëm planin e punës kërkimore që ka shkolla. Ka të qarta detyrimet si student për punë kërkimore në kuadër të programeve lëndore, por nuk i harmonizon me veprimtarinë e tij gjatë praktikës.
------------------	---	---	---	--

3.4.7

Grupi i shtatë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përkallëzuar:

Nr	Grupi i aktiviteve	Aktivitetet	Shumë mirë	Mirë M	jaftueshëm J	o mjaftueshëm
7	Aktivite në kuadër të aktiviteve të tjera	F1-G7-A23 Diskutimi si aktivitet	Demonstron se një shumë mirë rëndësinë e shkëmbimit të vazhdueshëm, të organizuar dhe rastësor të mendimeve dhe eksperiencave mbi aktivitetet ku përfshihet gjatë praktikës. Demonstron aftësi të mira për komunikim efektiv (të dëgjuarit, të folurit, të lexuarit, të shkruarit, të prezantuarit).	Demonstron se një rëndësinë e shkëmbimit të vazhdueshëm, të organizuar dhe rastësor të mendimeve dhe eksperiencave mbi aktivitetet ku përfshihet gjatë praktikës. Demonstron aftësi për komunikim efektiv (të dëgjuarit, të folurit, të lexuarit, të shkruarit, të prezantuarit).	Demonstron se një rëndësinë e shkëmbimit të vazhdueshëm, të organizuar dhe rastësor të mendimeve dhe eksperiencave mbi aktivitetet ku përfshihet gjatë praktikës. Demonstron komunikim efektiv (të dëgjuarit, të folurit, të lexuarit, të shkruarit, të prezantuarit).	Nuk vlerëson rëndësinë e shkëmbimit të vazhdueshëm, të organizuar dhe rastësor të mendimeve dhe eksperiencave mbi aktivitetet ku përfshihet gjatë praktikës. Demonstron aftësi jo të mjaftueshme komunikimi efektiv (të dëgjuarit, të folurit, të lexuarit, të shkruarit, të prezantuarit).

F1-G7-A24 Mbahja e shënimeve nga studenti	Njih mirë rëndësinë e mbajtes së shënimeve. Është metodik dhe eksperimenton teknika për rrijen e efikasitetit të mbajtes së tyre. Në shënime, reflektton aspekte thelbësore të kombinuara me ato të veçanta të punës me çdo nxënës.	Njih rëndësinë e mbajtes së shënimeve; është metodik dhe eksperimenton teknika për rrijen e efikasitetit të mbajtes së tyre. Në shënime, përpiqet të reflekttojë aspekte thelbësore të punës duke i kombinuar me ato të veçanta për çdo nxënës.	Njih mjaftueshëm rëndësinë e mbajtes së shënimeve. Është metodik, përpiqet për efikasitetin e mbajtes së tyre. Në shënime, përpiqet të reflekttojë aspekte thelbësore të punës duke i kombinuar me ato të veçanta për çdo nxënës.	Nuk vlerëson rëndësinë e mbajtes së shënimeve. Nuk është metodik dhe përdor teknika për rrijen e efikasitetit të mbajtes së tyre. Mban shënime sporadike dhe nuk reflektton aspekte thelbësore të punës duke i kombinuar me ato të veçanta për çdo nxënës.
F1-G7-A25 Pjesëmarrja në plotësimin e dokumentacionit shkollor dhe atij si student.	Njih mirë dhe di si plotësohet regjistri i klasës. Demonstron njohuri dhe aftësi të mira mbi plotësimin e pjesës së dokumentacionit, me të cilin operon mësuesi. Dokumentacioni i “portofolit” dëshmon aftësi të mira sintetizuese të	Njih dhe di si plotësohet regjistri i klasës. Demonstron njohuri dhe aftësi mbi plotësimin e pjesës së dokumentacionit, me të cilin operon mësuesi. Dokumentacioni i “portofolit” dëshmon aftësi sintetizuese të	Njih mjaftueshëm si plotësohet regjistri i klasës. Demonstron njohuri mbi plotësimin e pjesës së dokumentacionit, me të cilin operon mësuesi. Dokumentacioni i “portofolit” dëshmon aftësi të mjaftueshme sintetizuese të	Njih mjaftueshëm si plotësohet regjistri i klasës. Demonstron njohuri dhe aftësi jo të mjaftueshme mbi plotësimin e pjesës së dokumentacionit, me të cilin operon mësuesi. Dokumentacioni i “portofolit” dëshmon mangësi të

Pjesa IV

FAZA E DYTË E PRAKTIKËS PROFESIONALE

4.1 Informacion mbi vendin e PP më programin e studimit për fazën e dytë

Realizimi i PP gjatë kësaj faze do të vijojë me praktikën seriale gjatë vitit të dytë të këtij programi studimit me nga një ditë në javë, duke vazhduar deri në javën e 10-të të semestrit të katërt (S3 dhe S4), përgjatë 25 javëve mësimore. Moduli përmban detyra të orientuara nga tematika formimi të lidhura midis tyre duke propozuar një pikëpamje specifike mbi realitetin shkollor. Të gjitha këto pikëpamje ndërtohen duke u nisur nga problematikat e kërkimit dhe të formimit, me të cilat studenti kandidat për mësues familjarizohet gjatë modulit. Duke përshtatur hap pas hapi vështirimin specifik të secilës prej tematikave të formimit, ata do të përpunojnë në mënyrë progresive aspektet më të veçanta dhe më të dallueshme të kompleksitetit të jetës shkollore. Në këtë fazë do të synohet të merret në konsideratë profesioni në tërë kompleksitetin e tij (të adoptohet një vështirim shumëdimensional mbi tërë veprimtarinë në shkollë) dhe të mbahet një qëndrim reflektiv, njëkohësisht shkencor dhe profesional, i mbështetur nga trajtimet teorike dhe analiza e praktikave mësimore.

Kjo do të ndërlidhet me lëndët që zhvillohen përgjatë semestrit të tretë:

- Didaktika e gjuhës shqipe dhe vlerësimi,
- Teknologjia e informacionit dhe komunikimit në mësimdhënie
- Pedagogjia speciale për arsimin gjithëpërfshirës
- Pragmatika gjuhësore
- Lende me zgjedhje 1
- Lende me zgjedhje 2

dhe gjatë semestrit të katërt:

- Etika profesionale e mësuesit
- Didaktika e letërsisë dhe vlerësimi
- Histori e albanistikës
- Poetika e dramës
- Lëndë me zgjedhje 3
- Lëndë me zgjedhje 4

Rikujtojmë që vendosja në shkollë në kuadër të PP njëkohësisht shërben si mundësi në favor të një lidhjeje të ngushtë midis teorisë dhe praktikës apo si një laborator ku konfirmohen njohuritë dhe fitohen aftësi e kompetenca.

4.2 Aktivitetet e fazës së dytë

4.2.1 Aktivitetet e grupit të parë (A_{1,2,3,4,5}): Parapërgatitja dhe njohja

A	Aktiviteti	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteteve	Ku/kush	Kur
A1	Njohja me sistemin e PP	Studenti ka eksperiencën e fazës së parë prandaj takimi zhvillohet vetëm për aspekte organizative dhe elemente të rinj.	F Ko MU; St	Para PP /Dita 1 e PP
A2	Vizita e parë në shkollë	Nëse studenti vazhdon PP në të njëjtën shkollë si në fazën 1, këto aktivitete nuk janë të nevojshme. Nëse ndryshon shkollën veprohet njëllor si në fazën e parë.	IAP M, MU	Dita 1 ose Dita 2 e PP
A3	Njohuri ligjore mbi Institucionin Arsimor	Konsiderohet që studenti njeh kuadrin ligjor nga faza1. Aktiviteti konsiderohet nëse konstatohen mangësi ose nëse kemi ligje a akte të reja nënligjore.	IAP, F M MU	Java 1 dhe 2 e PP e në vazhdim
A4	Njohja me dokumentacionin e shkollës dhe atë të detyrueshëm të studentit praktikant;	Njohje e organizuar dhe në vazhdimësi me: - Dokumentacioni standard dhe ai zhvillimor i shkollës - Dokumentacioni standard i mësuesit (dosja e mësuesit). Faza e dytë konsiderohet si vendimtare për njohje të thelluar të dokumentacionit shkollor, në tërë gjerësinë e tij, si shprehje e sintetizuar e gjithë punës që zhvillohet. Kjo njohje realizohet përgjatë gjithë aktiviteteve të tjera të parashikuara për këtë fazë dhe që monitorohet nga mentori.	IAP M	Në vazhdim
A5	Njohja me literaturën, veçanërisht me botime të MAS dhe IZHA	Njohja, kontakti me literaturën: Njëllor si në fazën 1.	IAP, F M,T,PL	

4.2.2 Aktivitetet e grupit të dytë (A_{6,7,8,9}): Vëzhgimi dhe mbajtja e shënimeve

A	Aktiviteti	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteteve	Ku/kush	Kur
A6	Prani/vëzhgime/shënime gjatë përgatitjes së një ore/dite mësimi;	Vëzhgon dhe mban shënime mbi atë se si planifikohet një orë/ditë mësimore në tërësinë e vet, integrimi ndërlëndor, baza materiale, parapërgatitja e mjedisit etj.	IAP M St	Java 2 e në vazhdim
A7	Prani/vëzhgime/shënime gjatë zhvillimit të mësimi;	Vëzhgon dhe mban shënime mbi: • Lidhjen harmonike të fazave të orës së mësimi. • Menaxhimin e mjeteve dhe mjedisit. • Përdorimin e alternimi e metodave, strategjive. • Situatat e të nxënësve dhe gjithëpërfshirjen. • Realizimin e të nxënësve me kompetenca.	IAP M St	Java 2 e në vazhdim
A8	Prani/vëzhgime/shënime gjatë përgatitjes së një aktiviteti me nxënësit jashtë orës së mësimi;	Vëzhgon dhe mban shënime mbi: • Planifikimin e aktiviteteve shkencore, ekskursioneve, konkurseve e olimpiada si një veprimtari e tërë e organizuar. • Vendin që zënë dhe rolin që luajnë në raport me kornizën kurikulare apo komplementaritetin. • Rëndësia për evidentimin dhe zhvillimin e nxënësve dhe talenteve.	IAP M St	Java 5 e në vazhdim
A9	Prani/vëzhgime/shënime gjatë aktiviteteve me komunitetin e të nxënësve.	Vëzhgon dhe mban shënime duke u thelluar në: Rëndësinë e lidhjeve dhe komunikimit midis aktorëve kontribues (nxënësit, stafi i shkollës, prindër etj. Lidhjen midis aktorëve dhe progresit të fëmijës në kuadër të kurrikulës. Pikat e forta dhe të dobëta, avantazhet dhe vështirësitë e bashkëpunimit.	IAP M St	PPSS3

4.2.3 Aktivitetet e grupit të tretë (A_{10,11,12,13}): Vëzhgimi dhe mbajtja e shënimeve

A	Aktiviteti	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteteve	Ku/kush	Kur
A10	Ndihmës i mësuesit në parapërgatitjen e një ore mësimi	Planifikimi i një ore mësimi: • Planifikon një orë mësimi (ditën e PP) dhe e krahason me planifikimin e mësuesit. • Ndihmon me ide dhe praktikisht në parapërgatitjen e bazës materiale për mësim. • Jep ide dhe ndihmon në parapërgatitjen e nxënësve për orën e ardhshme mësimore.	IAP St	Java 5 e në vazhdim
A11	Ndihmës i mësuesit gjatë zhvillimit të një ore mësimi	Angazhim si ndihmës i mësuesit gjatë orës së mësimi: • Mbështetje mësuesit gjatë zhvillimit të aktiviteteve mësimore. • Ndihmë individuale ndaj nxënësve, për ato me aftësi të kufizuara në veçanti si edhe në aktivitetet me punë në grup.	IAP St	PPSS3
A12	Ndihmës i mësuesit në përgatitjen dhe zhvillimin e aktiviteteve mësimore jashtë orës së mësimi	Angazhim krahas mësuesit jashtë orës së mësimi në: • Aktivitetet shkencore për thellim njohurish, punën me nxënësit e talentuar, përgatitjen, zhvillimin e konkurseve dhe pjesëmarrjen në olimpiada. • Parapërgatitjen dhe zhvillimin e ekskursioneve.	IAP M St	PPSS3
A13	Ndihmës i mësuesit në përgatitjen dhe zhvillimin e aktiviteteve me prindërit dhe komunitetin	Angazhim si ndihmës i mësuesit: • Bashkëpunëtor në planifikim, organizim dhe zhvillim në takime me prindër, komunitetin dhe aktorë të tjerë, mbi ecurinë e fëmijëve të tyre, në aktivitetet sportive, kulturore etj. të shkollës, të komunitetit, në ngjarje ceremoniale të organizuara nga shkolla.	IAP St	PPSS3

4.2.4 Aktivitetet e grupit të katërt (A_{14,15,16}): Përfshirje e studentit në rolin e mësuesit

A	Aktiviteti	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteteve	Ku/kush	Kur
A14	Në rolin e mësuesit në planifikimin, parapërgatitjen, organizimin dhe zhvillimin e një episodi apo etape të orës së mësimit	Studenti për orët e mësimit ku do të jetë prezent: - Planifikon detyra, ushtrime, projekte si punë jashtë orës së mësimit. - Organizon e zhvillon etape të kontrollit, përforcimit të njohurive, të parashtrimit a shpjegimit të njohurive të reja në orën e mësimit.	IAP St	PPSS23
A15	Në rolin e mësuesit për planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e një ore mësimore, në një ditë praktike	Në këtë fazë studenti angazhohet në rolin e mësuesit për orë të veçanta të orës së mësimit. Futja e studentit në zhvillimin e një ore të plotë mësimore ndodh vetëm për studentët që kanë shfaqur aftësi shumë të mira në përfshirjet në rolin e mësuesit në etapa të veçanta të orës së mësimit.	IAP M St	PPSS3 Vendos mentori
A16	Në rolin e mësuesit për planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e dy orëve mësimore, në një ditë praktike	Nuk është e këshillueshme që studentit të përfshihet në këtë fazë me një ngarkesë të tillë.	-	-
A17	Në rolin e mësuesit për planifikimin, org. dhe zhvill. e një dite të plotë pune	Në këtë fazë studenti, nuk mund të përfshihet me ngarkesë të plotë ditore, në rolin e mësuesit.	-	-
A18	Në rolin e mësuesit në një aktivitetet me prindërit dhe komunitetin.	Në këtë fazë studenti qëndron afër mësuesit, merr pjesë në aktivitete të tilla, ka për detyrë të planifikojë në letër një aktivitet të tillë, japë ide por mbetet ndihmës i mësuesit.	M St	Jo

4.2.5 Aktivitetet e grupit të pestë (A_{19,20}): Përfshirje e studentit në jetën profesionale të këshillit të shkollës

A	Aktiviteti	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteteve	Ku/kush	Kur
A19	Përfshirje e studentit si dëgjues në aktivitetet kualifikuese që organizohen në shkollë	Studenti merr pjesë si i ftuar, minimalisht në dy takime, një për semestër: - Në mbledhjet tematike të ekupeve lëndore. - Në aktivitete të tjera kualifikuese të shkollës. Supozohet të jetë kontribues me pyetje e diskutime.	IAP M St	PPSS4
A20	Pjesëmarrje në mbledhjet e këshillit të mësuesve	Studenti merr pjesë në mbledhjet e këshillit të mësuesve, në rolin e dëgjuesit, nëse i mundësohet mund të jetë kontribues.	IAP M St	PPSS4

4.2.6 Aktivitetet e grupit të gjashtë (A_{21,22}): Lidhja mes programeve lëndore dhe aktiviteteve në fakultet me PP

A	Formulimi i aktiviteteve	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteteve	Ku/kush	Kur
A21	Lidhja e lëndëve në auditorë të FSHE me veprimtarinë në PP	Angazhim njëloj si në fazën e parë. Shih Faza 1, A21	IAP, IAL	Në vazhdim
A22	Hulumtimi përgjatë PP	Studenti përfshihet në: - Punë kërkimore dhe aktivitete të kësaj natyre që zhvillohen në kuadër të shkollës. - Punë kërkimore në kuadër të detyrimeve të programit universitar si projekte, konferenca, mikroteza etj.	IAP, M, St PL	Detyrat, lëndët

4.2.7 Aktivitetet e grupit të shtatë (A_{23,24,25,26}): Aktivitete që realizohen në sfondin e aktiviteteve të tjera

A	Aktiviteti	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteteve	Ku/kush	Kur
A23	Diskutime mbi mësimdhënien, të nxënit dhe aktivitetet	Komunikimi, shkëmbimi i përvojave me aktorë të ndryshëm janë domosdoshmëri dhe përcaktuese në rritjen profesionale. Studenti duhet të: Mbajë me mentorin, mbikëqyrësi universitar, pedagogët, stafin, nxënësit dhe studentët e tjerë lidhje të ngushta e shkëmbejë eksperiencë, formale e informale, për aspekte a tematika të paramenduara ose jo.	IAP St M MU P	Në vazhdim
A24	Mbajtja e shënimeve nga studenti	Mbajtja e shënimeve duke mbuluar njëkohësisht të gjitha aspektet e punës së mësuesit. Studenti duhet të përdorë forma, mjete e teknika të ndryshme në kontekste si gjatë planifikimit, përgatitjes së mësuesit, aktivitetet jashtë mësimin, si edhe gjatë kohës kur vetë është në rolin e mësuesit.	IAP St	Në vazhdim
A25	Pjesëmarrja në plotësimin e dokumentacionit shkollor dhe atij si student	Si student praktikant mund të mbajë dokumentacion jo konfidencial, paralel me atë të shkollës, sipas udhëzimeve të mentorit. Nëse kontribuoni në plotësimin e dokumentacionit të shkollës, çfarë, sa dhe si përcaktohet nga mentorin, në përputhje me rregullat.	IAP M St	Në vazhdim

1.3 Korniza e aftësive dhe kompetencave – faza e dytë

1.3.1 Grupi i parë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar

<i>N_r</i>	Grupi i aktiviteteve	Aktivitetet	Shumë mirë	Mirë	Mjaftueshëm	Jo mjaftueshëm
1	Parapërgatitja dhe njohja	F2-G1-A1 Njohja me sistemin e PP.	-	-	-	-
		F2-G1-A2 Vizita e parë në shkollë	-	-	-	-
		F2-G1-A3 Njohuri ligjore mbi IA.	Analizon e zbaton Ligjin për APU dhe Rregulloren për Funkcionimin e IAP. Njeh dhe plotëson shumë mirë dokumentacionin e shkollës dhe të mësuesit.	Respekton Ligjin për APU dhe Rregulloren për Funkcionimin e IAP. Njeh dhe plotëson dokumentacionin e shkollës dhe të mësuesit.	Njeh mjaftueshëm Ligjin për APU dhe Rregulloren për Funkcionimin e IAP. Njeh e plotëson mjaftueshëm dokumentacionin e shkollës dhe të mësuesit.	Nuk njeh mjaftueshëm Ligjin për APU, Rregulloren për Funkcionimin e IAP, dokumentacionin e shkollës dhe të mësuesit.
		F2-G1-A4 Njohja me dokumentac.				
		F2-G1-A5 Azhornimi me literaturën	Përdor botimet e MAS, ASCAP, IZHA dhe literaturë tjetër profesionale në fushën e mësimdhënies.	Njeh dhe orientohet në botimet e MAS, ASCAP, IZHA dhe literaturë tjetër profesionale në fushën e mësimdhënies.	Njeh dhe orientohet mjaftueshëm në botimet e IZHA dhe literaturë tjetër profesionale në fushën e mësimdhënies.	Nuk njeh mjaftueshëm në botimet e IZHA dhe literaturë tjetër profesionale në fushën e mësimdhënies.

1.3.2 Grupi i dytë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:

N r	Grupi i aktiviteteve	Aktivitetet	Shumë mirë	Mirë	Mjaftueshëm	Jo mjaftueshëm
2.	Vëzhgimi dhe mbajtja e shënimeve	F2-G2-A6 Vëzhgime, shënime gjatë përgatitjes për orën e mësimit	Demonstron aftësi shumë të mira vëzhguese, në mbajtjen e shënimeve të qarta, sistematike dhe sintetike .	Demonstron aftësi të mira vëzhguese, në mbajtjen e shënimeve të qarta, sistematike dhe sintetike .	Demonstron aftësi të mjaftueshme vëzhguese, në mbajtjen e shënimeve të qarta e sistematike .	Demonstron aftësi të pamjaftueshme vëzhguese, në mbajtjen e shënimeve të qarta e sistematike .
		F2-G2-A7 Vëzhgime, shënime gjatë zhvillimit të mësimit	Demonstron aftësi shumë të mira vëzhguese në situata mësimore komplekse e larmi formash të mbajtjes së shënimeve.	Demonstron aftësi të mira vëzhguese në situata mësimore komplekse e larmi formash të mbajtjes së shënimeve.	Demonstron aftësi të mjaftueshme vëzhguese në situata mësimore komplekse e larmi formash të mbajtjes së shënimeve.	Demonstron aftësi jo të mjaftueshme vëzhguese në situata mësimore komplekse e larmi formash të mbajtjes së shënimeve.
		F2-G2-A8 Vëzhgime, shënime gjatë përgatitjes së aktiviteteve jashtë orës së mësimit	Demonstron interes, aftësi shumë të mira vëzhguese, mban shënime të sakta dhe të rregullta në kushtet e aktiviteteve jashtë mësimit.	Demonstron interes, aftësi të mira vëzhguese, mban shënime të sakta dhe të rregullta në kushtet e aktiviteteve jashtë mësimit.	Demonstron interes, aftësi të mjaftueshme vëzhguese, mban shënime të rregullta në kushtet e aktiviteteve jashtë mësimit.	Demonstron interes, por aftësi jo të mjaftueshme vëzhguese, mban disi shënime , në kushtet e aktiviteteve jashtë mësimit.
		F2-G2-A9 Vëzhgime, shënime gjatë aktiviteteve e me fokus komunitet në të nxëniet	Demonstron interes, aftësi shumë të mira vëzhguese, mban shënime të rregullta, konçize gjatë bashkëpunimit	Demonstron interes, aftësi të mira vëzhguese, mban shënime të rregullta, konçize gjatë bashkëpunimit	Demonstron interes, aftësi të mjaftueshme vëzhguese dhe të mbajtjes së shënimeve gjatë bashkëpunimit	Demonstron interes, aftësi të pamjaftueshme vëzhguese dhe të mbajtjes së shënimeve gjatë bashkëpunimit

1.3.3 Grupi i tretë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:

Nr.	Grupi i aktiviteve	Aktivitetet	Shumë mirë	Mirë	Mjaftueshëm	Jo mjaftueshëm
3	Përfshirje e studentit si ndihmës i mësuesit	F2-G3-A10 Ndihmës i mësuesit në planifikimin e një ore mësimi	Planifikon mirë orët e mësimit, etapat, bazën materiale, metoda, strategji shfaq dhe diskuton parapërgatitjen e nxënësve për orën e ardhshme mësimore.	Planifikon orët e mësimit, etapat, bazën materiale, metoda, strategji diskuton ide. Parashikon parapërgatitjen e nxënësve për orën e ardhshme mësimore.	Planifikon mjaftueshëm orët e mësimit, etapat, bazën materiale. Parashikon parapërgatitjen e nxënësve për orën e ardhshme mësimore.	Ka dobësi në planifikimin e orëve mësimore, etapave bazën materiale, nuk shfaq dhe diskuton ide. Parashikon parapërgatitjen e nxënësve për orën e ardhshme mësimore.
		F2-G3-A11 Ndihmës i mësuesit gjatë zhvillimit të një ore mësimi	Harmonizohet shumë mirë me mësuesin dhe mbështet shumë mirë nxënësit gjatë kryerjes së eksperimenteve, përdorimit të TIK, punës me grupe, me nxënësit me vështirësi në të nxënë apo të talentuar	Harmonizohet mirë me mësuesin dhe mbështet mirë nxënësit gjatë punës individuale / me grupe të nxënësve, ecurisë së projekteve kurrikulare, qortimit dhe vlerësimit të punës së nxënësve.	Harmonizohet shumë mirë me mësuesin dhe mbështet mjaftueshëm nxënësit gjatë punës individuale / me grupe të nxënësve, projekteve kurrikulare, qortimit dhe vlerësimit të punës së nxënësve.	Ka harmonizim të dobët me mësuesin dhe mbështet jo mjaftueshëm nxënësit gjatë punës individuale / me grupe të nxënësve, ecurisë së projekteve kurrikulare, qortimit dhe vlerësimit të punës së nxënësve.
		F2-G3-A12 Ndihmës i mësuesit në përgatitjen dhe zhvillimin e aktiviteteve mësimore jashtë orës së mësimit	Shfaq aftësi shumë të mira organizative dhe mbështet përgatitjen, organizimin dhe realizimin; sjell ide dhe risi në aktivitetet shkencore, konkurse, olimpiada dhe ekskursione mësimore.	Shfaq aftësi organizative dhe mbështet përgatitjen, organizimin dhe realizimin; sjell ide në aktivitetet shkencore, konkurse, olimpiada dhe ekskursione mësimore.	Shfaq mjaftueshëm aftësi organizative dhe mbështet disi përgatitjen, organizimin, realizimin e aktivitetit shkencore, konkurseve, olimpiadave, ekskursione mësimore.	Shfaq aftësi të dobëta organizative për përgatitjen, organizimin dhe realizimin; nuk sjell ide dhe risi, në aktivitet shkencore, konkurse, olimpiada dhe ekskursione mësimore.

F2-G4-A15 Në rolin e mësuesit për planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e një ore mësimore, në një ditë praktike.	Demonstron njohje shumë të mirë të fushës lëndore dhe njohurive ndërdisiplinare. Përdor metoda dhe strategji të duhura. Përpiqet të adresojë nevojat e çdo nxënësi dhe realizon vlerësim objektiv.	Demonstron njohje të mirë të fushës lëndore dhe njohurive ndërdisiplinare. Përdor metoda dhe strategji të duhura. Përpiqet të adresojë nevojat e çdo nxënësi dhe realizon vlerësim objektiv.	Demonstron njohje të mjaftueshme të fushës lëndore dhe njohurive ndërdisiplinare. Përdor metoda dhe strategji të përshatëshme. Përpiqet të adresojë nevojat e nxënësve por ka dobësi në vlerësimin objektiv.	Demonstron njohje të pamjaftueshme të fushës lëndore dhe njohurive ndërdisiplinare. Nuk përdor metoda dhe strategji të përshatëshme. Përpiqet të adresojë nevojat e nxënësve por ka dobësi në vlerësimin objektiv.
F2-G4-A16 Në rolin e mësuesit për planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e dy orëve mësimore, në një ditë praktike.	Ky aktivitet nuk këshillohet në fazën e dytë.	Ky aktivitet nuk këshillohet në fazën e dytë.	Ky aktivitet nuk këshillohet në fazën e dytë.	Ky aktivitet nuk këshillohet në fazën e dytë.
F2-G4-A17 Në rolin e mësuesit për planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e një dite të plotë pune.	Ky aktivitet nuk lejohet në fazën e dytë.	Ky aktivitet nuk lejohet në fazën e dytë.	Ky aktivitet nuk lejohet në fazën e dytë.	Ky aktivitet nuk lejohet në fazën e dytë.
F2-G4-A18 Në rolin e mësuesit në një aktivitetet me prindët dhe komunitetin.	Një shumë mirë repertorin e aktiviteteve, kupton mirë rëndësinë e tyre diskuton, planifikon, demonstron besueshmëri, efektivitet, kod etike etj.	Një mirë repertorin e aktiviteteve, kupton mirë rëndësinë e tyre diskuton, planifikon, demonstron besueshmëri,	Një mjaftueshëm repertorin e aktiviteteve, kupton rëndësinë e tyre diskuton, planifikon, demonstron mjaftueshëm besueshmëri,	Një repertorin e aktiviteteve, nuk vlerëson rëndësinë e tyre diskuton, planifikon, por nuk demonstron besueshmëri, efektivitet, kod etike etj.

1.3.5 Grupi i pestë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:

Nr.	Grupi i aktiviteteve	Aktivitetet	Shumë mirë	Mirë M	jaftueshëm J	o mjaftueshëm
5	Përfshirje e studentit në jetën profesionale të stafit pedagogjik	F2-G5-A19 Përfshirje e studentit si dëgjues në mbledhje të ekipeve lëndore dhe aktivitete të tjera kualifikuese në shkollë. F2-G5-A20 Pjesëmarrje në mbledhjet e këshillit të mësuesve.	Kupton mirë rolin dhe rëndësinë e ekipeve lëndore, demonstron të kuptuar të thelbit të problemeve përmes diskutimeve gjatë dhe pas pjesëmarrjes. Njeh shumë mirë rolin dhe rëndësinë e këshillit të mësuesve. Demonstron se, kupton mirë diskutimet në këshillin e mësuesve.	Kupton rolin dhe rëndësinë e ekipeve lëndore, demonstron të kuptuar të thelbit të problemeve përmes diskutimeve gjatë dhe pas pjesëmarrjes. Njeh mirë rolin dhe rëndësinë e këshillit të mësuesve. Demonstron kuptim të mirë mbi diskutimet në këshillin e mësuesve.	Kupton mjaftueshëm rolin dhe rëndësinë e ekipeve lëndore, diskuton përciptazi mbi thelbin e problemeve gjatë dhe pas pjesëmarrjes. Njeh rolin dhe rëndësinë e këshillit të mësuesve. Demonstron se, kupton diskutimet në këshillin e mësuesve.	Nuk tregon vlerësim të rolit dhe rëndësisë së ekipeve lëndore, nuk diskuton mbi thelbin e problemeve gjatë dhe pas pjesëmarrjes. Nuk tregon vlerësim të rolit dhe rëndësisë së këshillit të mësuesve, nuk tregon interes mbi problemet që trajtohen atje.

1.3.6 Grupi i gjashtë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:

Nr.	Grupi i aktiviteve	Aktivitetet	Shumë mirë	Mirë	Mjaftueshëm	Jo mjaftueshëm
6	Lidhja me programet lëndore dhe aktivitetet në fakultet	F2-G6-A21 Lidhja midis njohurive dhe detyrave që shijellohen dhe zhvillohen në kuadër të programeve lëndore në fakultet dhe terrenit konkret shkollor.	Demonstron se ka njohuri shumë të mira dhe të strukturuar të fushës/fushave lëndore, demonstroi aftësi të mira të lidhjes së teorisë me praktikën.	Demonstron se ka njohuri të mjaftueshme dhe të strukturuar të fushës/fushave lëndore, demonstroi aftësi të pranueshme të lidhjes së teorisë me praktikën.	Demonstron se ka njohuri të mira mjaftueshme të fushës/fushave lëndore, nuk demonstroi aftësi të pamjaftueshme të lidhjes së teorisë me praktikën.	
		F2-G6-A22 Pjesmarje në punë hulumtuese dhe aktivitete promovuese të saj dhe në kuadër të punimit të temës së diplomës.	Demonstron aftësi të mira për punë hulumtuese në rolin e mësuesit dhe në kuadër të programit universitar, duke e konsideruar shkollën si "laborator".	Demonstron aftësi për punë hulumtuese në rolin e mësuesit dhe në kuadër të programit universitar, duke e konsideruar shkollën si "laborator".	Nuk demonstroi aftësi të mjaftueshme për punë hulumtuese në rolin e mësuesit dhe në kuadër të programit universitar, duke e konsideruar shkollën si "laborator".	

1.3.7 4.3.7 Grupi i shtatë - Formulimet e sjelljes së pritshme profesionale të përshkallëzuar:

Nr.	Grupi i aktiviteteve	Aktivitetet	Shumë mirë	Mirë	Mjaftueshëm	Jo mjaftueshëm
7.	Aktivitetet që ndodhin në sfondin e aktiviteteve të tjera	F2-G7-A23 Diskutimi si aktivitet	Shfrytëzohet shumë mirë takimet formale e informale për të komunikuar e diskutuar, përzgjedh mirë tematikat, i përshtat me kontekstin apo individin duke pasuruar eksperiencat.	Shfrytëzohet mirë takimet formale e informale për të komunikuar e diskutuar, përzgjedh mirë tematikat, i përshtat me kontekstin apo individin duke pasuruar eksperiencat.	Shfrytëzohet mjaftueshëm takimet formale e informale për të komunikuar e diskutuar, përzgjedh tematikat, i përshtat me kontekstin apo individin duke pasuruar eksperiencat.	Nuk shfrytëzohet takimet formale e informale për të komunikuar e diskutuar dhe nuk përzgjedh tematikat për t'i përshtatur me kontekstin apo individin për të pasuruar eksperiencat.
		F2-G7-A24 Mbajja e shënimeve nga studenti	Zotëron njohuri shumë të mira të mjeteve, formave, teknikave për mbajjen e shënimeve. Ka aftësi shumë të mira të mbajtes së shënimeve të sakta e sintetizuese në aktivitetet e situata komplekse.	Zotëron njohuri të mira të mjeteve, formave, teknikave për mbajjen e shënimeve. Ka aftësi të mira të mbajtes së shënimeve të sakta e sintetizuese në aktivitetet e situata komplekse.	Zotëron njohuri të mjaftueshme të mjeteve, formave, teknikave dhe mbajtes së shënimeve. Ka aftësi të mbajtes së shënimeve të sakta e sintetizuese në aktivitetet e situata komplekse.	Nuk zotëron njohuri të mjaftueshme të mjeteve, formave, teknikave dhe nuk demonstroi aftësi të mjaftueshme të mbajtes së shënimeve të sakta e sintetizuese në aktivitetet e situata komplekse.
		F2-G7-A25 Pjesëmarrja në plotësimin e dokumentacionit dhe atij si student.	Një dhe di të plotësojë shumë mirë dokumentacionin e mësuesit dhe shkollës në formë dhe përmbajtje e po ashtu të portofolit të PP	Një dhe di të plotësojë mirë dokumentacionin e mësuesit dhe shkollës në formë dhe përmbajtje e po ashtu të portofolit të PP	Një dhe di të plotësojë mjaftueshëm dokumentacionin e mësuesit dhe shkollës në formë dhe përmbajtje e po ashtu të portofolit të PP	Nuk di të plotësojë mirë dokumentacionin e mësuesit dhe shkollës në formë dhe përmbajtje e po ashtu të portofolit të PP
		F2-G7-A26 Takimet përmbyllëse të praktikës	E njëjtë si në Fazën 1. Shih F1-G7-A26	E njëjtë si në Fazën 1. Shih F1-G7-A26	E njëjtë si në Fazën 1. Shih F1-G7-A26	E njëjtë si në Fazën 1. Shih F1-G7-A26

1.4 Formati i Vlerësimit - Faza 2

Nr	Grupi i aktiviteteve	Aktivitetet	Sh. mirë	Mirë	Mjaftuesh.	Dobët	Vlerësimi pikë
1.	Parapërgatitja dhe njohja	F1-G1-A1	-	-	-	-	-
		F1-G1-A2	-	-	-	-	-
		F1-G1-A3					
		F1-G1-A4					
		F1-G1-A5					
2.	Vëzhgimi dhe mbajtja e shënimeve	F1-G2-A6					
		F1-G2-A7					
		F1-G2-A8					
		F1-G2-A9					
3.	Përfshirja e studentit si ndihmës i mësuesit	F1-G3-A10					
		F1-G3-A11					
		F1-G3-A12					
		F1-G3-A13					
4.	Përfshirja e studentit në rolin e mësuesit	F1-G4-A14					
		F1-G4-A15					
		F1-G4-A16	-	-	-	-	-
		F1-G4-A17	-	-	-	-	-
		F1-G4-A18					
5.	Përfsh. e St në jetën prof.. të kështillit të shkollës	F1-G5-A19					
		F1-G5-A20					
6.	Lidhja me progr lënd. & aktivitet në FSHE	F1-G6-A21					
		F1-G6-A22					
7.	Aktivitete në kuadër të aktiviteteve të tjera	F1-G7-A23					
		F1-G7-A24					
		F1-G7-A25					
		F1-G7-A26					
	Vlerësimi me pikë						
	Vlerësimi me notë						

Pjesa V

FAZA E TRETË E PRAKTIKËS PROFESIONALE

5.1 Informacion mbi vendin e PP më programin e studimit për fazën e tretë

Faza e tretë e PP zhvillohet në fund të vitit të dytë të programit të studimit (S4) dhe është praktika bllok. Termi bllok (B) nënkupton zhvillimin pa ndërprerje të PP me disa javë të plota qëndrimi në shkollë. Në planin tonë mësimor ajo është vendosur pas përfundimit të procesit mësimor në auditor, para diplomimit.

Semestri i dytë ka 15 javë dhe PP zhvillohet në pesë javët e fundit, pa ndërprerje (PPBS2 – 5 javë ose 25 ditë PP e pandërprerë).

Vendosja në shkollë në kuadër të PP njëkohësisht shërben si mundësi në favor të një lidhjeje të ngushtë midis teorisë dhe praktikës apo si një laborator ku konfirmohen njohuritë dhe fitohen aftësi e kompetenca.

PP bllok synon që të krijojë mundësinë që studenti të vendoset pothuaj tërësisht në rolin e mësuesit, për të formatuar dhe konsoliduar sa më shumë njohuritë, aftësitë, bindjet dhe kompetencat me pretendimin që ti përfaqësi sa më shumë kompetencave zyrtare përcaktuar nga MASR për PP në shkollë⁶. Studentët, menjëherë pas diplomimit kalojnë në Praktikë Profesionale për Profesionin e Rregulluar të Mësuesit. MAS ka përcaktuar një kornizë kompetencash për stazhierin. Me qëllimin që studenti ynë të jetë sa më familjar kur të kalojë në stazh FSHE, për Fazën e tretë të PP, do ruajë të njëjtën strukturë dhe të njëjtat emërtime të kornizës së kompetencave. Kjo do të sigurojë një qasje të pëlqyeshme dokumentare dhe vijimësie.

Modaliteti i vlerësimit do të jetë po ai, ndërkohë që për t'u harmonizuar me fazat e mëparshme, janë hartuar formulime të sjelljes profesionale që korrespondojnë me treguesit e kompetencave, përshkallëzuar në katër nivele. Korniza e kompetencave e MAS supozohet se është dizajnuar për një nivel më tej studimeve universitare. Gjithsesi, FSHE aspiron t'i përgatisë studentët kandidatë për mësues në qasje të këtij niveli.

Aktivitetet e fazës së tretë

6 MAS: Urdhër Nr. 100, datë 25.02.2022 "Për Miratimin e Rregullores për Organizimin dhe Zhvillimin e Praktikave Profesionale për Profesionin e Rregulluar të Mësuesit".

5.2 Aktivitetet e fazës së tretë

5.3.1 Aktivitetet e grupit të parë ($A_{1,2,3,4,5}$) : Parapërgatitja dhe njohja

A	Aktiviteti	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteteve	Ku/kush	Kur
A1	Njohja me sistemin e PP	Studenti ka eksperiencën e fazës së parë dhe të dytë prandaj takimi zhvillohet vetëm për aspekte organizative dhe elementë të rinj t PPBS4.	F, Ko, MU, St	Dita 1 e PP
A2	Vizita e parë në shkollë	Si rregull studenti vazhdon PP në të njëjtën shkollë si në fazën 1 dhe 2 prandaj këto aktivitete nuk janë të nevojshëm.	IAP M,T	Dita 1 e PP
A3	Njohuri ligjore mbi Institucionin Arsimor	Studenti e njeh tashmë kuadrin ligjor, njihet vetëm me aktet e reja ligjore e nënligjore.	IAP, F M, MU	Java 1
A4	Njohja me dokumentacionin e shkollës dhe atë të detyrueshëm të studentit praktikant;	Në fazën e tretë supozohet që studenti njeh dhe operon me dokumentacionin shkollor të mësuesit, nxënësit dhe të PP. Duhet të demonstrojë njohje, respektim dhe plotësim korrekt.	IAP M, St	PPBS4
A5	Njohja me literaturën, veçanërisht me botime të MAS dhe IZHA	Studenti duhet të demonstrojë në aktivitetet në rolin e mësuesit se është i informuar me të rejat e shkencës dhe di të përzgjedhë e shfrytëzojë apo përdorë në procesin mësimor dhe situata të tjera, në rastin dhe mënyrën e duhur, pothuaj njëjloj si edhe mësuesi mentor, literaturën profesionale.	IAP, F M,T,P	PPBS4

5.3.2 Aktivitetet e grupit të dytë ($A_{6,7,8,9}$): Vëzhgimi dhe mbajtja e shënimeve

A	Aktiviteti	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteteve	Ku/kush	Kur
A6	Prani/vëzhgime/ shënime gjatë përgatitjes së një ore/ dite mësimi;	Studenti mban shënime për çdo aspekt gjatë PP, tashmë jo në kushtet e vëzhguesit por duke qenë njëkohësisht në rolin e mësuesit.	IAP M St	PPBS4

A7	Prani/vëzhgime/ shënime gjatë zhvil- limit të mësimit;	Supozohet që jeni duke dhënë mësim. Njëkohësisht, duke dhënë mësim, duhet të mbani shënime rreth ecurisë së tij, aktivizimit të fëmijëve dhe aspekteve të tjera. Prandaj shënimet duhen mbajtur shkurt, në një sistem tuajin, gjatë dhe pas mbarimit të mësimit.	IAP M St	PPBS4
A8	Prani/vëzhgime/ shënime gjatë përgatitjes së një aktiviteti me nx- ënësit jashtë orës së mësimit;	E njëjta gjë si në orën e mësimit. Mbajtja e shënimeve kur njëkohësisht jeni në rolin e mësuesit duhet të kthehet në natyrë e dytë e juaja.	IAP M St	PPBS4
A9	Prani/vëzhgime/ shënime gjatë akti- viteve me komu- nitetin e të nxënit.	E njëjta si tek A7 dhe A8. Shënimet do të jenë pjesë e dokumentacionit tuaj.	IAP M St	PPBS4

5.3.3 Aktivitetet e grupit të tretë (A_{10,11,12,13}): Vëzhgimi dhe mbajtja e shënimeve

A	Aktiviteti	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteteve	Ku/kush	Kur
A10	Ndihmës i mësuesit në parapërgatitjen e një ore mësimi	Në këtë fazë, studenti është në rolin e mësuesit, shënimet e tij duhet të jenë të plota. Mentori vëzhgon, shënimet ndihmojnë në vetëreflektim dhe përzgjedhje.	IAP M, St	PPBS4
A11	Ndihmës i mësuesit gjatë zhvillimit të një ore mësimi	Në këtë fazë, studenti është në rolin e mësuesit. Ai duhet të vëzhgojë e mbajë shënime duke zhvilluar vetë mësimin, njëkohësisht. Kjo kërkon vullm të vëmendjes, shkallë automatizimi dhe njohje të mirë të formave e teknikave.	IAP M, St	PPBS4
A12	Ndihmës i mësuesit në përgatitjen dhe zhvillimin e aktiviteteve mësimore jashtë orës së mësimit	Njëlloj si A11 por për aktivitetet jashtë orës së mësimit.	IAP M, St	PPBS4

13	Ndihmës i mësuesit në përgatitjen dhe zhvillimin e aktiviteteve me prindërit dhe komunitetin	Njëloj si A11 por për aktivitetet me prindër dhe komunitetin.	IAP M, St	PPBS4
----	--	---	--------------	-------

5.3.4 Aktivitetet e grupit të katërt (A14,15,16): Përfshirje e studentit në rolin e mësuesit

A	Formulimi i aktiviteteve	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteteve	Ku/kush	Kur
A14	Në rolin e mësuesit në planifikimin, parapërgatitjen, organizimin dhe zhvillimin e një etape të orës së mësimi	Studenti parapërgatitet për dy orë mësimi dhe gjatë javës së parë angazhohet në rolin e mësuesit për episode a etapa të caktuara të orës së mësimi. Si rregull gjatë javës së parë. Mentori vendos në përputhje me nivelin e studentit.	IAP M St	PPBS4 Java 1
A15	Në rolin e mësuesit për planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e një ore mësimore, në një ditë praktike	Studenti parapërgatitet për dy orë mësimi dhe angazhohet në rolin e mësuesit duke zhvilluar një orë mësimi. Si rregull gjatë javës së dytë. Mentori vendos në përputhje me nivelin e studentit.	IAP M St	PPBS4 Java 2
A16	Në rolin e mësuesit për planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e dy orëve mësimore, në një ditë praktike	Studenti parapërgatitet për dy orë mësimi dhe angazhohet në rolin e mësuesit duke zhvilluar dy orë mësimi. Si rregull gjatë javës së tretë. Mentori vendos në përputhje me nivelin e studentit	IAP M St	PPBS4 Java 3
A17	Në rolin e mësuesit për planifikimin, org. dhe zhvill. e një dite të plotë pune	Studenti parapërgatitet për një ditë të plotë pune dhe angazhohet në rolin e mësuesit duke zhvilluar dy a më shumë orë mësimi. Si rregull gjatë javës së katërt. Mentori vendos në përputhje me nivelin e studentit	IAP M St	PPBS4 Java 4 Java 5
A18	Në rolin e mësuesit në një aktivitetet me prindërit dhe komunitetin.	Studenti duhet të parapërgatitë një aktivitet të tillë, me praninë e mentorit.	M St	Gjatë PPBS4

5.3.5 Aktivitetet e grupit të pestë (A19,20): Përfshirje e studentit në jetën profesionale të këshillit të mësuesve

A	Aktiviteti	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteteve	Ku/kush	Kur
A19	Përfshirje e studentit si dëgjues në aktivitetet kualifikuese që organizohen në shkollë	Merr pjesë në aktivitetet e ekipeve lëndore dhe ato kualifikuese të shkollës me angazhimin sikur të ishte pjesëtar i këshillit të shkollës.	IAP M; St	PPBS4
A20	Pjesëmarrje në mbledhjet e këshillit të mësuesve	Studenti merr pjesë në mbledhjet e këshillit të mësuesve, në rolin e dëgjuesit, nëse i mundësohet mund të jetë kontribues.	IAP M, St	PPSS4

5.3.6 Aktivitetet e grupit të gjashtë (A_{21,22}): Lidhja mes programeve lëndore dhe aktiviteteve në fakultet me PP

A	Aktiviteti	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteteve	Ku/kush	Kur
A21	Lidhja e lëndëve në auditore me veprimtarinë në PP	Gjatë PPBS4 nuk zhvillohen lëndë në auditor.	-	-
A22	Hulumtimi përgjatë PP	Detyrat e kursit dhe mikroteza kanë mbaruar. Studenti angazhohet me elementë të punës hulumtuese në funksion të mësimdhënies.	IAP, M, St	PPBS4

5.3.7 Aktivitetet e grupit të shtatë (A_{23,24,25,26}): Aktivitete që realizohen në sfondin e aktiviteteve të tjera

A	Aktiviteti	Detajimi dhe përshkrimi i aktiviteteve	Ku/kush	Kur
A23	Diskutime mbi mësimdhënien, të nxënit dhe aktivitetet	Kontaktet, komunikimi, trajtimi i problematikave, shkëmbimi i eksperiencave në mjedise formale dhe informale supozohet se është bërë natyrë e dytë e studentit mësues.	IAP St, M, MU	Gjatë PPBS4
A24	Mbajtja e shënimeve nga studenti	Aktivitet që e ka shoqëruar studentin në çdo hap, nga vëzhgimet tematike deri në aktivitetet më komplekse. Supozohet se ka krijuar sistem të vetin.	IAP St	Gjatë PPBS4

A25	Pjesëmarrja në plotësimin e dokumentacionit shkollor dhe atij si student	Mentori, në raport me dokumentacionin e shkollës, ka të tjera të drejta nga studenti mësues. Studenti merr pjesë në plotësim aq sa e lejon mentori. Pjesa tjetër ka të bëjë me dokumentacionin që përfshin portofoli.	IAP M, St	Gjatë PPBS4
A26	Takime me tematika të ndryshme mbi ecurinë dhe vlerësimin e PP	Njëlloj si në fazën e parë, Shih Faza 1, A26.	IAP M, St	Gjatë PPBS4

5.3 Korniza e aftësive dhe kompetencave – faza e tretë

Struktura e kompetencave e MAS për PP – stazhin përbëhet nga shtatë kompetenca, zbërthyer në tregues. Mbi këtë strukturë dhe tregues mbështeten edhe formulimet e sjelljes profesionale të studentëve, për fazën e tretë të PP.

5.3.1 Kompetenca 1: ËSHTË I PËRGATITUR NGA ANA SHKENCORE

Nr K	kompetenca	Shumë mirë	Mirë	Mjaftueshëm	Jo mjaftueshëm
1	Është i përgatitur nga ana shkencore	K.1.1 Demonstron njohje të mirë të fushës së kërkimit shkencor, duke përdorur gjuhën shkencore dhe metodologjinë e kërkimit shkencor.	Demonstron njohje të mirë të fushës së kërkimit shkencor, duke përdorur gjuhën shkencore dhe metodologjinë e kërkimit shkencor.	Demonstron njohje të mjaftueshme të fushës së kërkimit shkencor, duke përdorur gjuhën shkencore dhe metodologjinë e kërkimit shkencor.	Demonstron njohje të mjaftueshme të fushës së kërkimit shkencor, duke përdorur gjuhën shkencore dhe metodologjinë e kërkimit shkencor.
		K.1.2 Komunikon mirë me kolegët dhe mësuesit, duke përdorur gjuhën shkencore dhe metodologjinë e kërkimit shkencor.	Komunikon mirë me kolegët dhe mësuesit, duke përdorur gjuhën shkencore dhe metodologjinë e kërkimit shkencor.	Komunikon mirë me kolegët dhe mësuesit, duke përdorur gjuhën shkencore dhe metodologjinë e kërkimit shkencor.	Komunikon mirë me kolegët dhe mësuesit, duke përdorur gjuhën shkencore dhe metodologjinë e kërkimit shkencor.
		K.1.3 Zotëron njohuri të mira në fushën e kërkimit shkencor, duke përdorur gjuhën shkencore dhe metodologjinë e kërkimit shkencor.	Zotëron njohuri të mira në fushën e kërkimit shkencor, duke përdorur gjuhën shkencore dhe metodologjinë e kërkimit shkencor.	Zotëron njohuri të mjaftueshme në fushën e kërkimit shkencor, duke përdorur gjuhën shkencore dhe metodologjinë e kërkimit shkencor.	Nuk demonstroi njohuri të mjaftueshme në fushën e kërkimit shkencor, duke përdorur gjuhën shkencore dhe metodologjinë e kërkimit shkencor.

5.3.2 Kompetenca 2: NJEH DOKUMENTACIONIN ZYRTAR DHE E PLOTËSON NËPËRPUTHJE ME RREGULLAT ZYRTARE

Nr.	Kompetenca	Shumë mirë	Mirë M	jaftueshëm J	o mjaftueshëm
2	Njih dokumentaci onin zyrtar dhe e plotëson në përputhje me rregullat zyrtare	K.2.1 Njih shumë mirë kuadrin ligjor parauniversitar, aktet nënligjore, rregulloret dhe i respekton rigorozisht.	Njih mirë kuadrin ligjor parauniversitar, aktet nënligjore, rregulloret dhe i respekton rigorozisht.	Njih mjaftueshëm kuadrin ligjor parauniversitar, aktet nënligjore, rregulloret dhe i respekton ato në tërësinë e tyre.	Nuk njih mirë kuadrin ligjor parauniversitar, aktet nënligjore, rregulloret dhe demonst ron pamjaftueshmëri të respektimit të tyre.
		K.2.2 Njih mirë dokumentacionin kurrikular, programin lëndor, demonst ron njohuri e aftësi planifikuese e zbatuese të planit mësimor vjetor.	Njih dokumentacionin kurrikular, programin lëndor, demonst ron njohuri e aftësi planifikuese e zbatuese të planit mësimor vjetor.	Njih mjaftueshëm dokumentacionin kurrikular, programin lëndor, demonst ron njohuri të mjaftueshme planifikuese e zbatuese të planit mësimor vjetor.	Nuk njih mirë dokumentacionin kurrikular, programin lëndor, demonst ron njohuri jo të mjaftueshme planifikuese e zbatuese të planit mësimor vjetor.
		K.2.3 Harton shumë mirë profesionalisht planin ditor dhe plotëson saktë dokumentacionin shkollor.	Harton mirë profesionalisht planin ditor dhe plotëson saktë dokumentacionin shkollor.	Harton mjaftueshëm profesionalisht planin ditor dhe di të plotësojë dokumentacionin shkollor.	Nuk shfaq profesionalizëm në hartimin e planit ditor dhe nuk plotëson saktë dokumentacionin shkollor.

5.3.3 Kompetenca 3: ZHVILLON MËSIMDHËNIE SIPAS PRAKTIKAVE TË SUKSESSHME BASHKËKOHORE

Nr.	Kompetenca	Shumë mirë	Mirë M	jaftueshëm J	o mjaftueshëm
3	Zhvillon mësimdhënie sipas praktikave të suksesshme bashkëkohore	K.3.1 Njih mirë nivelin e çdo nxënësi, krijon mjedis që promovon të menduarit kritik, hulumtimin, kreativitetin, menaxhon mirë përsëritjen dhe përforcimin e njohurive.	Njih nivelin e çdo nxënësi, krijon mjedis që promovon të menduarit kritik, hulumtimin, kreativitetin, menaxhon përsëritjen dhe përforcimin e njohurive.	Njih mjaftueshëm nivelin e çdo nxënësi, përpigjet të krijojë mjedis që promovon të menduarit kritik, hulumtimin, kreativitetin, menaxhon mjaftueshëm përsëritjen dhe përforcimin e njohurive.	Nuk njih mjaftueshëm nivelin e çdo nxënësi, nuk arrin të krijojë mjedis që promovon të menduarit kritik, hulumtimin, kreativitetin, menaxhon jo mjaftueshëm përsëritjen dhe përforcimin e njohurive.

5.3.4 Kompetenca 4: PËRKUJDESET PËR SUKSESIN E ÇDO NXËNËSI

Nr.	Kompetenca	Shumë mirë	Mirë	Mjaftueshëm	Jo mjaftueshëm
4	Përkujdeset për suksesin e çdo nxënësi	K.4.1 Kombinon dhe përshtat shumë mirë njohuritë dhe informacionin me përmbajtjen e tekstit duke shmangur maksimalisht mbingarkesën dhe siguruar përvetësimin. K.4.2 Siguron një mjedis të sigurtë dhe stimulues të të nxënësve, siguron aktivizim të mirë të të gjithë nxënësve dhe rezultate të pëlqeshme për secilin. K.4.3 Përshtat mirë lëndën detyrat dhe kërkesat me nevojat individuale për fëmijët me AK dhe sfiduese për nxënësit e talentuar. K.4.4 Njihet dhe kombinon mirë punën me prindërit dhe partnerët e tjerë për maksimizimin e rezultateve të nxënësve.	Kombinon dhe përshtat mirë njohuritë dhe informacionin me përmbajtjen e tekstit duke shmangur mbingarkesën dhe siguruar përvetësimin.. Siguron një mjedis të sigurtë të të nxënësve, siguron aktivizim të mirë të të gjithë nxënësve dhe rezultate të mira për secilin. Përshtat lëndën detyrat dhe kërkesat me nevojat individuale për fëmijët me AK dhe sfiduese për nxënësit e talentuar. Njihet dhe kombinon punën me prindërit dhe partnerët e tjerë për maksimizimin e rezultateve të nxënësve.	Kombinon dhe përshtat mjaftueshëm njohuritë dhe informacionin me përmbajtjen e tekstit duke shmangur disi mbingarkesën dhe ndihmuar përvetësimin.. Siguron një mjedis të sigurtë të të nxënësve, siguron aktivizim të mjaftueshëm të të gjithë nxënësve dhe rezultate të mira për secilin. Përshtat mjaftueshëm lëndën detyrat dhe kërkesat me nevojat individuale për fëmijët me AK dhe sfiduese për nxënësit e talentuar. Njihet dhe kombinon mjaftueshëm punën me prindërit dhe partnerët e tjerë për maksimizimin e rezultateve të nxënësve.	Nuk përshtat mjaftueshëm njohuritë dhe informacionin me përmbajtjen e tekstit duke krijuar mbingarkesë dhe cënuar përvetësimin. Siguron një mjedis të sigurtë por jo stimulues të të nxënësve, siguron aktivizim të pamjaftueshëm të nxënësve. Përshtat jo mjaftueshëm lëndën detyrat dhe kërkesat me nevojat individuale për fëmijët me AK dhe sfiduese për nxënësit e talentuar. Njihet dhe kombinon jo mjaftueshëm punën me prindërit dhe partnerët e tjerë për maksimizimin e rezultateve të nxënësve.

5.3.5 Kompetenca 5: VLERËSON SISTEMATIKISHT NXËNËSIT ME NJË LARMI MËNYRASH

Nr.	Kompetenca	Shumë mirë	Mirë M	jaftueshëm J	o mjaftueshëm
5	Vlerëson sistematikisht nxënësit me një larmi mënyrash vlerësimi	K.5.1 Informon shumë mirë dhe rregullisht nxënësit mbi kriteret dhe mënyrën e vlerësimit, krijon mundësi që nxënësit të vlerësojnë të tjerët dhe vetëvlerësohen. K.5.2 Synohet me përparësi vlerësimi i përvetësimit të koncepteve, dukurive, lidhjeve, detyrave krijuese duke stimuluar anën formuese e krijuese. K.5.3 Përdor shumë vlerësimin e testeve, detyrave, projekteve për rritjen e rezultateve të nxënësve. K.5.4 Vlerësimi mbështetet fort në nivelet e arritjes duke forcuar objektivitetin dhe edukuar nxënësit.	Informon rregullisht nxënësit mbi kriteret dhe mënyrën e vlerësimit, krijon mundësi që nxënësit të vlerësojnë të tjerët dhe vetëvlerësohen. Synohet vlerësimi i përvetësimit të koncepteve, dukurive, lidhjeve, detyrave krijuese duke stimuluar anën formuese e krijuese. Përdor vlerësimin e testeve, detyrave, projekteve për rritjen e rezultateve të nxënësve. Vlerësimi mbështetet në nivelet e arritjes duke forcuar objektivitetin dhe edukuar nxënësit.	Informon mjaftueshëm nxënësit mbi kriteret dhe mënyrën e vlerësimit, përpiqet që nxënësit të vlerësojnë të tjerët dhe vetëvlerësohen. Nxitet mjaftueshëm vlerësimi i përvetësimit të koncepteve, dukurive, lidhjeve, detyrave krijuese duke stimuluar anën formuese e krijuese. Përdor mjaftueshëm vlerësimin e testeve, detyrave, projekteve për rritjen e rezultateve të nxënësve. Vlerësimi mbështetet mjaftueshëm në nivelet e arritjes duke forcuar objektivitetin.	Informon jo mjaftueshëm nxënësit mbi kriteret dhe mënyrën e vlerësimit, nuk përpiqet që nxënësit të vlerësojnë të tjerët dhe vetëvlerësohen. Nuk synohet vlerësimi i përvetësimit të koncepteve, dukurive, lidhjeve, detyrave krijuese për të stimuluar anën formuese e krijuese. Nuk shfrytëzon vlerësimin e testeve, detyrave, projekteve për rritjen e rezultateve të nxënësve. Vlerësimi nuk mbështetet në nivelet e arritjes duke mos forcuar objektivitetin dhe edukuar nxënësit.

5.3.6 Kompetenca 6: RESPEKTON NORMAT E ETIKËS DHE SJELLJES NË INSTITUCIONIN

Nr.	Kompetenca	Shumë mirë	Mirë M	jaftueshëm J	o mjaftueshëm
6	Respekton normat e etikës dhe sjelljes në institucionin arsimor	K.6.1 Njeh shumë mirë dhe zbaton rregullat e shkollës dhe Kodin e Etikës së mësuesit me nxënësit dhe kolegët.	Njeh mirë dhe zbaton rregullat e shkollës dhe Kodin e Etikës së mësuesit me nxënësit dhe kolegët.	Njeh dhe zbaton mjaftueshëm rregullat e shkollës dhe Kodin e Etikës së mësuesit me nxënësit dhe kolegët.	Nuk njeh dhe nuk zbaton mjaftueshëm rregullat e shkollës dhe Kodin e Etikës së mësuesit me nxënësit dhe kolegët.
		K.6.2 Demonstron qasje shumë pozitive dhe respekt ndaj nxënësve duke mos ushtruar dhunë fizike apo psikologjike.	Demonstron qasje pozitive dhe respekt ndaj nxënësve duke mos ushtruar dhunë fizike apo psikologjike.	Demonstron qasje të mjaftueshme pozitive dhe respekt ndaj nxënësve duke mos ushtruar dhunë fizike apo psikologjike.	Demonstron qasje jo të mjaftueshme pozitive dhe respekt ndaj nxënësve në raport me dhunën fizike apo psikologjike.
		K.6.3 Demonstron dukshëm respektim të dinjitetit të nxënësve. Demonstron ndjeshmëri të lartë ndaj diskriminimit.	Demonstron respektim të dinjitetit të nxënësve. Demonstron ndjeshmëri ndaj diskriminimit.	Demonstron mjaftueshëm respektim të dinjitetit të nxënësve. Demonstron mjaftueshëm ndjeshmëri ndaj diskriminimit.	Demonstron jo mjaftueshëm respektim të dinjitetit të nxënësve. Nuk demonstroi ndjeshmëri ndaj diskriminimit.

5.3.7 Kompetenca 7: ËSHTË AKTIV DHE PRODUKTIV NË BASHKËPUNIMIN ME KOLEGËT

Nr.	Kompetenca	Shumë mirë	Mirë M	j aftueshëm J	o mjaftueshëm
7	Është aktiv dhe produktiv në bashkëpunimin me kolegët	K.7.1 Angazhohet shumë të mësojë nga përvoja e kolegëve dhe ofron eksperiencat e veta	Angazhohet seriozisht të mësojë nga përvoja e kolegëve dhe ofron eksperiencat e veta	Angazhohet të mësojë nga përvoja e kolegëve dhe ofron eksperiencat e veta	Nuk angazhohet mjaftueshëm të mësojë nga përvoja e kolegëve dhe ofron eksperiencat e veta
		K.7.2 Merr pjesë aktive në veprimtaritë e shkollës, në planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e tyre.	Merr pjesë në veprimtaritë e shkollës, në planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e tyre.	Merr mjaftueshëm pjesë në veprimtaritë e shkollës, në planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e tyre.	Nuk angazhohet mjaftueshëm në veprimtaritë e shkollës, në planifikimin, organizimin dhe zhvillimin e tyre.
		K. 7.3 Ka interes të fortë, merr pjesë aktive, diskuton dhe shfaq ide për probleme profesionale në ekipet lëndore dhe këshillin e mësuesve.	Ka interes, merr pjesë aktive dhe diskuton për probleme profesionale në ekipet lëndore dhe këshillin e mësuesve.	Shfaq mjaftueshëm interes, merr pjesë dhe diskuton për probleme profesionale në ekipet lëndore dhe këshillin e mësuesve.	Nuk shfaq mjaftueshëm interes, merr pjesë por nuk diskuton për probleme profesionale në ekipet lëndore dhe këshillin e mësuesve.

5.3.8 Formati i Vlerësimit - Faza 3

Nr	Kompetencat		Kënaqshëm			Dobët	Pikë
			Sh. mirë	Mirë	Mjaftuesh.	Dobët	
1	Është i përgatitur nga ana shkencore	K1.1					
		K1.2					
		K1.3					
2	Njih dokumentacionin zyrtar dhe e plotëson në përputhje me rregullat zyrtare	K2.1					
		K2.2					
		K2.3					
3	Zhvillon mësimdhënie sipas praktikave të suksesshme bashkëkohore	K3.1					
		K3.2					
		K3.3					
		K3.4					
4	Përkujdeset për suksesin e çdo nxënësi	K3.5					
		K4.1					
		K4.2					
		K4.3					
5	Vlerëson sistematikisht nxënësit me një larmi mënyrash vlerësimi	K4.4					
		K5.1					
		K5.2					
		K5.3					
6	Respekton normat e etikës dhe sjelljes në institucionin arsimor	K5.4					
		K6.1					
		K6.2					
7	Është aktiv dhe produktiv në bashkëpunimin me kolegët	K6.3					
		K7.1					
		K7.2					
			K7.3				
Vlerësimi përfundimtar me pikë							
Vlerësimi përfundimtar me notë							

LITERATURA

- European Commission: Education & Training 2020 - Schools Policy, “Shaping career-long perspectives on teaching” a guide on policies to improve Initial Teacher Education, Executive summary. ET2020 Working Group on Schools Policy February 2014-October 2015, © European Union 2015.
- European Commission: “Supporting the Teaching Professions for Better Learning Outcomes”, Strasbourg, 20.11.2012.
- Komisioni Europian: “Shaping career-long perspectives on teaching. A guide on policies to improve Initial Teacher Education”, 2015.
- Ligji nr. 69, datë 21.06.2012, “Për Sistemin Arsimor Parauniversitar në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar.
- https://www.arsimi.gov.al/wp-content/uploads/2017/10/Ligji_Parauniversitar.pdf
- Ligjit Nr. 80/2015
- MAS/IZHA: “Raport – Formimi Fillestar i Mësuesve në Institucionet e Arsimit të Lartë Shqiptar”, Tiranë, 2016.
- MAS: Kodi i Etikës së Mësuesit, në Arsimin Parauniversitar Publik dhe Privat, Tiranë 2013.
- MAS: Urdhër Nr. 100, datë 25.02.2022: “Për Miratimin e Rregullores për Organizimin dhe Zhvillimin e Praktikave Profesionale për Profesionin e Rregulluar të Mësuesit”.
- MASR & ASCAP: “Standardet Profesionale të Formimit të Përgjithshëm dhe të Formimit Lëndor të Mësuesit në Sistemin Arsimor Parauniversitar”, Korrik 2020.
- MASR, (2020). Udhër Nr.31, datë 28.01.2020. Rregullore për funksionimin Institucioneve Arsimore Parauniversitare në Republikën e Shqipërisë, Tiranë 2020.
- Materiali-shpjegues-per-vleresimin-e-nxenesit-1
- Močinić S. & Piršl E.: Initial Teacher Education: Appropriate Models for a Knowledge Society?, European Journal of Education, Janar-Prill 2019, Volumi 2.
- Turku A., (2021), “Formësimi i kompetencave të mësuesve të rinj përmes praktikave profesionale”, ShB “Rama Graf”, Elbasan.
- The Australian Institute for Teaching and School Leadership (AITSL): Australian Professional Standards for Teachers, Melburn, 2022
- Udhëzuesi-me-situata-te-te-nxenit-me-TIKun.pdf

Udhëzues për praktikat më të mira të mësimdhënies, British Council, 2021
Universiteti i Elbasanit, Plani Mësimor MP në Mësuesi në AMU për Gjuhe
Shqipe – Letërsi, Programi i studimit “MP në Mësuesi në AMU për
Gjuhe Shqipe – Letërsi, FSHE, DMM (2022-2024).

<https://arsimi.gov.al/>

<https://arsimi.gov.al/institucionet-ne-varesi/>

<https://www.ascap.edu.al/>

<https://www.ascap.edu.al/programet/>

<https://www.ascap.edu.al/udhezues-lendore/>

<https://www.ascap.edu.al/udhezues-te-pergjithshem/>

<https://www.ascap.edu.al/zhvillimi-profesional-i-mesuesit>

<https://www.schoolme.education/landing/>

<https://www.uniel.edu.al/universiteti-ue/historiku-i-institucionit>.

Arsimi Bazë | Agjencia e Sigurimit të Cilësisë së Arsimit Parauniversitar
([ascap.edu.al](https://www.ascap.edu.al))

www.izha.edu.al

CIP Katalogimi në botim BK Tiranë

Osmanaj, Elisabeta

Udhëzues i praktikës profesionale në shkollë: Për ciklin e dytë të
studimit në mësuesi për Gjuhë Shqipe dhe Letërsi
/ Elisabeta Osmanaj, Beatrice Gani, Dhurata Turku,
Alma Muharremi ; red. Ardjan Turku. - Tiranë : Shpresa Print, 2023.
92 f. ; 16.5 x 23 cm

ISBN 9789928321909

I.Gani, Beatrice II.Turku, Dhurata III.Muharremi, Alma

1.Arsimi i lartë 2.Mësues 3.Kualifikimi profesional
4.Udhëzues, doracakë, etj.

37.091 (035)

UDHËZUES I PRAKTIKËS PROFESIONALE NË SHKOLLË

**Për Ciklin e dytë të studimit
“Mësuesi për Gjuhë Shqipe dhe Letërsi”**

